

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**LESNÍ POŽÁRY A JEJICH ZDOLÁVÁNÍ
JEDNOTKOU SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
OBCE ZLIV**

Autor práce: Tomáš Křiváček

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Tomáš Křiváček

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Lesní požáry a jejich zdolávání jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce Zlív

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Forest Fires and Their Overcoming with Voluntary Firefighter Unit of Town Zlív

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben 2023

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem je zjištění znalostí a zkušeností členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zlív o lesních požárech.

Vedlejším cílem je charakterizovat lesní požáry v podmínkách České republiky a definovat faktory ovlivňující lesní požáry s důrazem na provádění hasebních prací.

Student:	<i>M. Křiváček</i>	<i>Křiváček</i>
Tomáš Křiváček	datum	podpis
Vedoucí práce:	<i>13.5.2023</i>	<i>SK</i>
PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	datum	podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry:	<i>13.5.2023</i>	<i>JS</i>
doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	datum	podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti:	<i>23.5.2023</i>	<i>JS</i>
doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	datum	podpis
Rektor:	<i>23.5.2023</i>	<i>J. Dušek</i>
doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	datum	podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce PhDr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KŘIVÁČEK, T. *Lesní požáry a jejich zdolávání jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce Zliv: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 74 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: hasební práce, jednotky požární ochrany, klimatické jevy, lesní požáry, odborná příprava

Cílem bakalářské práce je zjistit odbornou připravenost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv na zdolávání lesních požárů. Cíl bakalářské práce je naplněn za pomoci řízeného strukturovaného rozhovoru, který zjišťuje, jak je jednotka připravena na zdolávání lesních požárů a jak probíhá odborná příprava.

Teoretická část je zaměřena na klimatické jevy, lesní požáry a jejich typy, boj a taktiku hasebních prací a prevenci. Dále popisuje jednotky požární ochrany a odbornou přípravu jednotek sboru dobrovolných hasičů.

ABSTRACT

KŘIVÁČEK, T. *Forest Fires and Their Overcoming with Voluntary Firefighter Unit of Town Zliv: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2024. 74 pgs. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: climatic phenomena, fire protection units, firefighting operations, forest fires, training

The aim of the bachelor thesis is to determine the professional readiness of the voluntary firefighter unit of town Zliv to fight forest fires. The aim of the bachelor thesis is fulfilled with the help of a controlled structured interview, which finds out how the unit is prepared to fight forest fires and how the training takes place.

The theoretical part is focused on climatic phenomena, forest fires and their types, combat and tactics of firefighting and prevention. It also describes the fire protection units and the training of the volunteer fire brigade units.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Současný stav	10
2.1 Vymezení základních pojmů	10
3 Lesní požár	13
3.1 Klimatické jevy	13
3.2 Rozdělení lesních požárů.....	15
3.3 Příčiny lesních požárů	16
3.4 Fáze rozvoje požáru.....	19
3.5 Speciální technické a osobní ochranné pomůcky	26
4 Jednotky požární ochrany	32
4.1 Odborná příprava.....	37
5 Praktická část	45
6 Diskuze.....	46
7 Závěr	49
Seznam použitých zdrojů	50
Seznam zkratk	55
Seznam tabulek a grafů	56
Seznam příloh.....	57
Přílohy	58

Úvod

Bakalářská práce je zaměřená na téma zdolávání lesních požárů jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce Zliv. Lesní požáry jako jedna z mimořádných událostí představují zásah do ekosystému planety. Nebezpečí lesních požárů stále stoupá nejen kvůli globálnímu oteplování, díky kterému v letních měsících dochází k mnohem větším teplotám a menšímu počtu srážek, ale především kvůli lidem, kteří svou bezohledností nedodržují pravidla chování v lesích.

Lesní požáry jsou velmi nebezpečné, jelikož se vyskytují v těžko přístupném terénu, kde nelze plně využít hasičskou techniku, a navíc se požáry velmi rychle šíří. Kromě toho jsou lesné požáry často nepředvídatelné. I když je požár na povrchu uhašen, může se šířit dál za pomoci kořenového systému stromů a keřů. Předpovědět kde se požár znovu objeví je zvláště obtížné. Lesní požáry vyžadují na úspěšné zdolání hodně času, materiálu a lidí.

O nepředvídatelnosti lesních požárů nás přesvědčil požár Národního parku České Švýcarsko, kde se požár během chvil rozšířil do nepředstavitelných rozměrů. Na místě zasahovaly desítky jednotek požární ochrany společně s vrtulníky a jednotkami sboru dobrovolných hasičů.

Požár v národním parku České Švýcarsko byl dosud nejrozsáhlejším lesním požárem v Česku. Zasáhl přes 1000 hektarů a rozšířil se i za hranice do Německa do oblasti Saského Švýcarska, kde zasáhl plochu o velikosti 250 hektarů. Komplikací hasebních prací bylo počasí, jelikož panovalo značné sucho a místy i silný vítr. Smyslem této práce je zjistit odbornou připravenost sboru jednotky dobrovolných hasičů obce Zliv na zdolávání lesních požárů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem je zjištění znalostí a zkušeností členů Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv o lesních požárech. Vedlejším cílem je charakterizovat lesní požáry v podmínkách České republiky a definovat faktory ovlivňující lesní požáry s důrazem na provádění hasebních prací.

Součástí bezpečnostního systému jsou nedílně spjaty jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí. Zapojují se do záchranných a likvidačních prací. Práce je zaměřena na jednotku sboru dobrovolných hasičů obce Zliv, která se nachází v Jihočeském kraji nedaleko Českých Budějovic. Jednotka se zapojuje do řešení dalších mimořádných událostí jako jsou povodně, dopravní nehody a další.

V bakalářské práci budou použity metody popisné, rešerše, komparace a metoda výzkumu formou řízeného strukturovaného rozhovoru s velitelem a dalšími čtyřmi členy sboru dobrovolných hasičů obce Zliv.

Metoda formou rešerše je hledání a ověřování údajů a faktů dostupných literárních pramenů. V práci byly využity údaje ze zákonů, odborné literatury nebo z pokynů generálního ředitele hasičského záchranného sboru České republiky. Metoda komparace neboli přirovnání *„myšlení spočívající ve vzájemném přiřazování jevů k sobě a v uvažování o jejich podobnostech a rozdílnostech“*¹. Tato metoda byla použita v práci jako porovnání výsledků z řízeného strukturovaného rozhovoru s teoretickou částí. Metoda řízeného strukturovaného rozhovoru spadá do kvalitativního výzkumu. Tato metoda se promítla v praktické části a slouží k zjištění odborné připravenosti na zdolávání lesních požárů.

Teoretická část bude zaměřena na obecnou specifikaci formou literární rešerše, budou zde popsány základní pojmy, přehled o nebezpečnosti lesních požárů. Dále budou vymezeny základní aspekty, které mají vliv na vznik a šíření lesních požárů, metody boje formou útoku a obrany. V neposlední řadě zde bude uvedena prevence před lesními požáry.

¹ NEŠPOR, R., Z. *Sociologická encyklopedie*, sociologický ústav AV ČR 2017, [online]. [cit. 2024-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>>.

2 Současný stav

2.1 Vymezení základních pojmů

Mimořádná událost je takové působení škodlivých sil a jevů vyvolaných působení člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví a majetek a vyžadují, aby byly provedeny záchranné a likvidační práce.²

Lesní požár je oheň, který vypukne a šíří se v lese a na jiných lesních pozemcích nebo vypukne na jiných pozemcích a šíří se do lesa a na jiné lesní pozemky.³

Požár je možno charakterizovat jako nechtěné, neovládané a zpravidla již neovladatelné hoření. Požáry představují v našich podmínkách jeden z nejničivějších živlů.⁴

Hoření je určitý děj probíhající za vývoje světla a tepla. Hoření vzniká a probíhá za určitých podmínek. Pro průběh hoření je zapotřebí hořlavina, oxidační prostředek, zdroj iniciace.⁵

Požární technika – pod tímto pojmem se rozumí požární automobily, požární přívěsy, návěsy, kontejnery, plavidla, vznášedla a letadla.⁶

Funkce lesa je nedílně spjata s lesními požáry. Funkce lesa se dělí na dva typy: antropocentrické, ekosystémové. Antropocentrická koncepce vychází z principu užitečnosti, což znamená využívat lesy k potřebám člověka. Tato koncepce se dělí na ekonomické, ekologické a sociální funkce. Koncept ekosystému je rozdělení přírodních kapacit. Neexistuje zde žádná společenská hierarchie a nejsou zde žádné zájmy nebo potřeby využívat lesy.⁷

² ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. In Sbirka zákonů, Česká republika. 2000, Částka 73, [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>

³ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Hasiči radi – Lesní požáry* [online] [cit. 2023-11-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-hasi-ci-radi-lesni-pozary.aspx>>.

⁴ ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex, 2011. s. 43. ISBN 978-80-86795-97-3.

⁵ ŠENOVSÝ, M. a kolektiv. *Základy požárního inženýrství*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2004, s. 2.

⁶ ČESKO. Vyhláška č. 246/2001 Sb., vyhláška o požární prevenci. In Sbirka zákonů, Česká republika. 2001, částka 95, [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.

⁷ VYSKOT, I. a kolektiv. *Kvantifikace a hodnocení funkcí lesů ČR*. Praha: Margaret, 2003, s. 25-27.

Hospodářská funkce

Hlavní hospodářskou funkcí lesa je produkce, která se dělí na dřevní a nedřevní. V návaznosti na historický vývoj lesů se objevily snahy o zvýšení produkce dřeva, což vedlo k výrazným změnám v druhové skladbě lesů. Zakládání rozsáhlých jehličnatých lesů zvyšuje za určitých podmínek pravděpodobnost vzniku lesních požárů.

Dopad lesních požárů na hospodářskou produkci je dalekosáhlý. V mnoha případech k významným hospodářským ztrátám, co se týče kvantity a kvality dřeva. Obnova lesů po požárech přináší dodatečné náklady a zhoršuje hospodářské výsledky lesní produkce.

Ekologická funkce

Další funkcí lesa je ekologická funkce, která se dále dělí na:

- stabilizační,
- vodohospodářskou,
- půdo ochranou,
- klimaticko – vzducho ochrannou.⁸

Ekologicko-stabilizační skupina má pozitivní účinky na ovzduší, půdu a vodu. Klimatické funkce ovlivňují rovnováhu záření, režim teploty vzduchu, půdy, vodní bilanci a proudění vzduchu. Lesy představují největší ekosystém odolný proti větru. V neposlední řadě lesy vytvářejí specifické mikroklima, jehož úkolem je snižovat teplotní extrémy a udržovat stabilní a vlhké ovzduší.

Vodohospodářská funkce zahrnuje dílčí členění funkcí. Jedná se o retenční, retardační, akumulární, kondenzační, infiltrační, detenční, desukční, vodo ochrannou. Důležitost těchto funkcí lesa je klíčová ve vztahu k lesním požárům, jelikož pasivní vodní bilance významně ovlivňuje výskyt, šíření a hašení lesních požárů. Půdo ochranná funkce se významně nepodílí na vzniku a rozvoji lesního požáru.⁹

⁸ VYSKOT, I. a kolektiv. *Kvantifikace a hodnocení funkcí lesů ČR*. Praha: Margaret. 2003, s. 25-27.

⁹ MEZI STROMY. *Funkce lesa* [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: WWW: <https://www.mezistromy.cz/ekosystem-lesa/funkce-lesa>

Sociální funkce

- rekreační,
- zdravotní,
- kulturně naučná,
- ostatní sociální.

Aktivity, jako je rekreace, myslivecká a turistická činnost zvyšují riziko lesních požárů. Lesní požáry jsou obvykle způsobeny nedbalostním rozděláním ohně v lese bez dostatečné přípravy a bez náležitých prvků co se musí splňovat při rozdělování ohně v lese nebo nesprávným způsobem uhašení rozdělaného ohně. Další významnou příčinou je nedbalé odhazování nedopalků cigaret kuřáky do lesa, aniž by je řádně uhasili.¹⁰

Zdravotní funkce má význam obzvláště v borových lesích, kde se nacházejí plicní sanatoria a obecně se v lesích nacházejí početné lázně a rekreační objekty. Návštěvníci a zaměstnanci těchto objektů představují hrozbu pro výskyt lesního požáru.¹¹

¹⁰ MEZI STROMY. *Funkce lesa* [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mezistromy.cz/ekosystem-lesa/funkce-lesa>>.

¹¹ VÁCLAV, E. *Les a zdraví*. Praha: Petrklíč, 2018, s. 9.

3 Lesní požár

3.1 Klimatické jevy

Vzhledem k probíhajícím změnám klimatu se očekává, že v blízké budoucnosti dojde k snížení počtu chladných dní a nocí, a naopak dojde k zvýšení horkých dní a nocí. Prodlouží se doba trvání vln veder a zvýší se četnost a intenzita přivalových dešťů. Očekává se, že nejvyšší míra vzrostu teplot proběhne v kontinentálních zeměpisných šířkách kontinentu, kde budou sušší podmínky a tím pádem se sníží ochlazující účinek výparu. Je předpoklad, že se zvýší počet dní s teplotními extrémy přesahující 35–40 °C ve vnitrozemských oblastech.¹²

Na území České republiky je průměrná roční teplota o 2 °C vyšší než v uplynulých 5 letech a srážky, kterých dopadlo na zem je v průměru o 15 % méně. České lesy se nacházejí už delší dobu ve špatném zdravotním stavu a je změněna druhová skladba stromů. Lesy byly převážně tvořeny buky, duby a jedlemi a však dnes dominuje smrk a borovice.¹³

Sucho

Sucho je neurčitý však velmi často užívaný pojem, znamenající v podstatě nedostatek vody v atmosféře, půdě či rostlinách. Definice pro sucho není jednotná a podle příčin se dá charakterizovat z několika pohledů. Web ČHMÚ rozlišuje sucho klimatické, půdní a hydrologické. V naturálních podmínkách České republiky je základní příčinou všech typů sucha deficit atmosférických srážek.

Klimatické sucho je možno definovat srovnáním srážkových poměrů aktuálního období k období dlouhodobému. Kromě množství a intenzity srážek ve vztahu k dlouhodobým srážkovým poměrům na určitém místě a v určité roční období, se stanovili různé ukazatele klimatického sucha v závislosti na dalších faktorech např. teplota vzduchu, výpar, rychlost větru, sluneční svit, vlhkost vzduchu. Hydrologické sucho vzniká následkem nedostatku srážek a vychází najevo jako nedostatek zdrojů povrchových a podzemních vod.¹⁴ Za půdní sucho lze označit nedostatek vody

¹² KLIMATICKÁ ZMĚNA.CZ. *Dopady změny klimatu – extrémní jevy* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/dopady-zmeny-klimatu-extremni-jevy/>>.

¹³ MYSLI NA LESY. *Lesy a klimatické změny* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://myslinalesy.cz/lesy-a-klimaticke-zmeny/>>.

v kořenové vrstvě půdy, což způsobuje nedostatky ve vodním režimu zemědělských plodin i volně rostoucích rostlin. Snížené množství vody v horních vrstvách půdy je přímým důsledkem klimatického sucha. Vlhkost půdy patří mezi klíčové faktory ovlivňující rozvoj rostlin.¹⁵

Vítr

Vítr představuje základní meteorologický prvek, který označuje pohyb vzduchu. V oblasti meteorologie je sledován, co se týče rychlosti tak i směru větru. Směr větru ukazuje, ze které strany fouká vítr. Nejčastější ukazatel je v úhlových stupních geografického azimutu příslušného směru větru. Jestli vítr vane od východu bude vát v úhlu 90 stupňů, jestliže od jihu tak bude v úhlu 180 stupňů apod.¹⁶

Se vzrůstající rychlostí větru roste také tempo rozšiřování požáru. Jestliže vítr zdvojnásobí svoji rychlost dojde k čtyřnásobnému zvětšení rychlosti požáru. Při přeskočení pozemního požáru do korun stromů je zapotřebí větru pro rozvoj korunového požáru. Když vítr ustane dochází ke kolapsu korunového požáru. Na hřebenech, v kaňonech, údolích a jiných terénních zlomech se mohou vytvářet silné turbulence, což významně ovlivňuje směr a rychlost šíření požáru.

Meteorologické parametry ovlivňující vyšší pravděpodobnost vzniku požáru i jeho šíření jsou teplota vzduchu nebo relativní vlhkost vzduchu. Vyšší relativní vlhkost vzduchu funguje jako částečný inhibitor hoření a zabraňuje proudění vzduchu. Nejnižší relativní vlhkost vzduchu je obvykle okolo 13. a 14. hodiny, a naopak nejvyšší je okolo půlnoci. Výrazný pokles relativní vlhkosti vzduchu zvyšuje rychlost požáru 5 až 6krát.¹⁷

¹⁵ ČESKÝ HYDROMETEROLOGICKÝ ÚSTAV. *Sucho* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <https://www.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/ok/SUCHO/Definice_sucha.html>.

¹⁶ KRÁLOVÁ, M. *Vítr* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://edu.techmania.cz/cs/encyklopedie/fyzika/meteorologie/vitr>>.

¹⁷ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 6. Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf>.

3.2 Rozdělení lesních požárů

Lesní požáry se z hlediska způsobu hoření rozdělují na tři základní typy: požár pozemní, požár korunový a požár podzemní, ten bývá označován také jako požár kořenového systému. Hašení pozemního požáru není extrémně náročné, pokud požár probíhá na holinách (odlesněné části lesa po vytěžení dřeva) nebo ve starých lesních porostech. Pokud hoří nízké trávy, plameny dosahují výšky přibližně 5 až 10 cm. Při hoření klestě a kůry, která byla ponechána v lese, mohou plameny šlehat do výšky 2 až 4 metrů. Při hoření suchého klestí, které je na jedné hromadě, mohou plameny dosáhnout až výšky 6 metrů.

K nepoužívanějším metodám hašení patří uhašování ohně lopatami, větvemi nebo tlumice, což je polovina pytle naplněná dřevitou vlnou nebo čalounickou trávou, opakovaně namáčené ve vodě. Výhodné je také obvod požářiště obrýt, zorat nebo jinak půdně zpracovat, aby se zamezilo přenosu ohně do nedotčených oblastí přes kořenový systém. Na zdolání požáru je vhodné využít i techniku, která se skládá ze strojů na dopravu lidí a materiálu, pro zemní práce, pro kácení stromů a keřů, pro dopravu vody, pro odstraňování trav a mechanismy na odvoz dříví.

Při hašení požárů je běžné používat vodu, nicméně mohou vzniknout problémy s dopravou vody na větší vzdálenosti. Při použití stříkaček je nutno dbát zvýšené opatrnosti a je zapotřebí průběžně kontrolovat hadice, aby nedošlo k jejich propálení vlivem horka a aby zůstaly mimo dosah plamenů. Nevšední metoda na vytváření izolačních pruhů je metoda odžehu. Tento postup spočívá v postupném spalování pruhů humusu mezi již vytvořenými pásy ve vhodném směru. Před zapálením odžehu je nezbytně nutné vysekat vše, čeho by se oheň mohl zmocnit a posunout tak požár do nebezpečné výšky.¹⁸

Požár korunový je výrazně nebezpečnější a nevyzpytatelnější než požár pozemní a podzemní. Toto je způsobeno především kvůli jeho rychlosti ale také nepředvídatelnosti. Škody způsobené korunovým požárem jsou daleko větší než ostatními typy lesních požárů. Korunový požár se musí co nejdříve dostat pod kontrolu, nestane-li se tak, může to mít za následek zasažení desítek až stovek hektarů a má moc zasáhnout i celé kraje.¹⁹

¹⁸ ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex, 2011, s. 47-48.

¹⁹ NESTEROV, V., G. *Ochrana lesa proti požiarom*. vyd. Bratislava: ORÁČ, 1949, s. 55-57.

Ke zdolání takového typu požáru se vyžaduje povolání velkého množství lidí s motorovými pilami a buldozery. K zvětšení zajišťovací plochy je možno využít metodu odžehu. Za předpokladu, že korunový požár dosáhne území vypálené odžehem, ztrácí na své síle, neboť mu chybí příliv horkého vzduchu z hořící přízemní vrstvy. Na zvýšení účinnosti odžehu je vhodné vypálená místa ještě postříkat vodou a tím se zvýší relativní vlhkost. Každý korunový požár je doprovázen požárem pozemním.²⁰

Poslední typem požáru je požár podzemní neboli požár kořenového systému. Tento druh požáru není příliš ale často ale za to je vytrvalý. Může hořet několik týdnů či měsíců. Vzhledem k tomu, jak málo kouře vydávají podzemní požáry, bývá velice obtížné je vystopovat. Na plochu zasaženou podzemním požárem by se nemělo vstupovat, jelikož hrozí propadnutí do vyhořelých dutin.

Požár kořenového systému se ve většině případů uhasí sám, za předpokladu, že nastanou silné deště, nebo když narazí na mokré vrstvy a podzemní prameny či skalnaté podloží. Na lokalizaci požáru je zapotřebí vyhloubit za pomoci těžké techniky rýhy nebo příkopy, které sahají až na úroveň spodní vody nebo minerálního podlaží. Hašení se provádění za pomoci injektorů, které vhání vodu nebo chemické látky do hořících ohnisek. Otevřít hořící ohnisko není vhodný postup, protože tím se zvýší přísun vzduchu, který následně podporuje hoření.²¹

3.3 Příčiny lesních požárů

Všechny příčiny lesních požárů lze zařadit do konkrétních skupin, a to podle vlivu místních podmínek a klimatu, vlivu místního porostu a klimatu a vlivu člověka a klimatu. Z tohoto rozdělení je zřejmé, že všechny tyto příčiny jsou spojeny s klimatickými jevy. Klimatické jevy mají rozhodující roli, a to jak pozitivní, tak i negativní vliv na vznik, hašení a znovu rozhoření požáru. V oblasti lesnické požární prevence je proto nezbytně klíčové neustále monitorovat klimatické podmínky. Z klimatických jevů mají největší význam ke vztahu k lesním požárům: množství srážek (vlhkost vzduchu) a jejich rozložení; směr, síla, rychlost větrů a jejich množství; délka, intenzita slunečního záření a množství tepla.

²⁰ NESTEROV, V.G. *Ochrana lesa proti požiarom*. vyd. Bratislava: ORÁČ, 1949, s. 55-57.

²¹ ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex, 2011, s. 47-48.

Tyto faktory jsou zejména důležité v období od března do října, kdy se lesní požáry vyskytují nejčastěji. Mezi třináctou a čtrnáctou hodinou odpolední bývá nejnížší relativní vlhkost vzduchu, což napomáhá výskytu lesních požárů. Na druhou stranu nejvyšší relativní vlhkost vzduchu bývá okolo půlnoci. Přesně tato chvíle představuje nejlepší šanci na potlačení velkých lesních požárů, navíc v noci obvykle klesá intenzita větru.

Nicméně větší lesní požáry vznikají v dopoledních hodinách, kdy je nejnížší relativní vlhkost vzduchu, nejvyšší teplota a obvykle i fouká nejsilnější vítr. Všechny tyto faktory představují ideální podmínky pro vznik požárů. Požáry vznikající v odpoledních hodinách již zpravidla nemají v důsledku už ne tak příznivých podmínek šanci se rozhořet do nepředstavitelných rozměrů, avšak výjimky se stát mohou.

Mimo klimatických jevů je hned na druhém místě brát v potaz i hořlavost a zápalnost lesních porostů, jež není všude stejná. Nebezpečné jsou staré porosty se suchými listy. Nevýhodný v tomto směru je buk i dub. Bříza a olše nevytvářejí ve své koruně mnoho listů a listí se navíc snadno rozložitelné. Poměrně výhodný je list dubu červeného, javoru, platanu, kaštanu a lípy převážně kvůli tomu, že jsou velké a při usychání se málo kroutí, což omezuje přístup vzduchu ke vznikajícímu ohni.

Co se týče jehličnatých stromů – smrk a modřín mají vcelku odolné jehličí proti hoření. Na opačné straně stojí borovice lesní a borovice černá, které mají velmi hořlavé jehličí a jsou náchylné k požárům.²²

Za předpokladu, že jsou lesní porosty mladší a plně zakrývají půdu, snižuje se tím riziko lesních požárů za běžných okolností, jelikož koruny stromů brání slunci a větru v přístupu k půdě. Porosty středního věku jsou vůči požáru pozemnímu nejvíce odolné, z prostého důvodu, nejsou zatravnatělé. Zpravidla jim ani nehrozí korunový požár za předpokladu normálního průběhu pozemního požáru. Protipólem jsou však starší a nejstarší lesní porosty, které jsou ohroženy zejména kvůli řídnutí, zatravnění a vysychání půdy.²³

- Mladší porost – porost do růstové fáze tyčkoviny,

²² KUNT, A. *Lesné požiare*. Knižnica požiarnej ochrany. Praha: Československý svaz požiarnej ochrany, 1966, s. 29-35.

²³ KUNT, A. *Lesné požiare*. Knižnica požiarnej ochrany. Praha: Československý svaz požiarnej ochrany, 1966, s. 36-37.

- porosty středního věku – porost v růstové fázi tyčoviny,
- starší porosty – porost dosáhl mytní zralosti.²⁴

Nebezpečí představují i vysekané louky, příkopy a lesní porosty, kde se pěstuje čalounická tráva a v době kdy porosty usychají, zrají anebo dny, kdy se čalounická tráva suší a skladuje. Plochy, na kterých se používají herbicidy na ničení trav a plevelu představují další nebezpečí pro vznik požáru.

Se zvyšující se návštěvností lesa se zvyšuje i riziko lesního požáru. Toto nebezpečí se nevztahuje pouze na pracovníky lesa, ale týká se též houbařů, kteří kouří, rekreatantů a řidičů, kteří vyhazují nedopalky cigaret blízko lesních cest. Jednou z příčin lesního požáru je i nedohašený oheň založený v lese.

Další příčinou může být odvoz žhavého popela na skládku, jestliže řidič jede přes lesní cestu nebo okolo louky. Požár může způsobit i jiskření drátů vysokého elektrického napětí spadlých na zem. Jejich přetrhnutí může například způsobit padající strom. Z tohoto důvodu se musí být při stavbě drátů elektrického vedení dodržován princip odlesněné šířky pásma což znamená, že šířka odlesněného pásma musí být delší, než je výška okolních stromů. Děti mohou také nechtěně v některých případech založit lesní požár například při hře se sirkami.²⁵

²⁴ PĚSTOVÁNÍ LESA. *Struktura lesních porostů*. [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://rumex.mendelu.cz/uzpl/pestovani_v_heslech/vychodiska/struktura/strukt_rust_stupne.html>.

²⁵ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Rady obyvatelstvu – Lesní požáry*. [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/rady-obyvatelstvu-pozarni-prevence-lesni-pozary.aspx>>.

3.4 Fáze rozvoje požáru

Požár je zcela nevyzpytatelný fenomén. Překvapí nečekaně a ničí téměř vše, co mu stojí v cestě. Působí škody na zdraví a životech ale především i na majetku. Při extrémních požárech se zdá, že je požár často neovladatelný. Znalosti a pochopení fyzikálně – chemických dějů, které probíhají na požářišti, umožní usměrnit průběh požáru a následně ho zlikvidovat.²⁶

Rychlost uvolňování tepla představuje energii, kterou uvolňuje hořlavý materiál za jednotku času. Pro určení intenzity hoření, představuje tato veličina základní parametr. Ve většině případů, avšak není tato hodnota rychlosti uvolňování tepla konstantní.²⁷

Intenzita požáru není po celou dobu požáru stejná. V případě požáru, který není hašen, je doba rozvoje požáru charakterizována čtyřmi fázemi požáru. První fáze je časový úsek od vzniku požáru až do počátku intenzivního hoření, zpravidla tato fáze trvá 3 až 10 minut. Tato fáze je závislá na druhu hořlavých látek tak i podmínkách rozvoje požáru. Vzhledem k okolnosti, že intenzita požáru je zde ještě poměrně nízká, protože požárem je zasažena pouze část hořlavých materiálů, posuzuje se tato fáze jako nejvýhodnější pro zahájení hasebních prací. Likvidace požáru bývá jednoduchá záležitost a škody požárem jsou minimální.

Druhou fází požáru je časový úsek od počátku hoření až do chvíle, kdy požár zasáhne všechny hořlavé materiály a konstrukce hořících objektů. Situace na místě požáru proto již v této fázi bývá zpravidla velmi složitá a vyžaduje vysoké nároky na řízení hasebních prací, zvláště pokud by se požár blížil ke konci této fáze.

Třetí fáze je časový úsek od konce druhé fáze, což znamená, že hoří všechny hořlavé látky a intenzita hoření dosahuje svého maximálního potenciálu. Zásahující jednotky se zaměřují na ochlazování okolního prostřanství a velitel zásahu se musí rozhodnout, zda bude na hořící objekt prováděn zásah, nebo bude vhodnější zasažený objekt nechat vyhořet. Toto rozhodnutí závisí na míře ohrožení okolí, životního prostředí apod.²⁸

²⁶ ORLÍKOVÁ, K. *Chemie procesů hoření*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 1999, s. 1.

²⁷ KUČERA, P., POKORNÝ, J., PAVLÍK, T. *Požární inženýrství – aktivní prvky požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, s. 27.

²⁸ VILÍMEK, M. *Nežádoucí hoření – požár*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 7.

Čtvrtá fáze začíná snižováním se intenzity hoření až do chvíle úplného vyhoření hořlavých látek. Činnost jednotek požární ochrany spočívá ve vyhledávání, odkrývání a dohašování ohnisek požáru, nerozhodne-li velitel, že bude provedena kontrolní dohlídka až do úplného vyhoření požáru.²⁹

Pokud se jednotky požární ochrany dostaví na místo později, než skončí první fáze, tak se ve většině případů, již jedná o naprosto plně rozvinutý požár. V této fázi shoří okolo 80 % přítomného paliva. Pro tuto fázi je typické, že se požár rozšíří na většinu porostů a přítomné materiály hoří.³⁰

Taktika hašení

Hlavní činností jednotek požární ochrany je požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany. Požárním zásahem se rozumí činnost, která nejdříve směřuje k lokalizaci a následně k likvidaci požáru, čímž se ukončí nežádoucí hoření.

Základní taktikou pro ukončení nežádoucího hoření je požární útok a požární obrana ve směrech nasazení jednotek požární ochrany. Vedle metod požárního útoku a obrany se dají využít i další metody formy boje proti lesním požárům. Mezi tyto metody patří půdu obrábějící metody a metoda využití ohně proti ohni. Hašení požáru je náročný proces, obsahující několik dalších činností. Jedná se především o dodávání prostředků na přerušení hoření a zabránění rozšíření požáru a odstranění hořlavých látek z pásma hoření. Velitel zásahu dbá při nasazování sil a prostředků, aby byl co nejrychleji lokalizován a zlikvidován požár.

Požární útok je jeden ze dvou klíčových činností jednotek požární ochrany. Požární útok se provádí zpravidla jestliže se na místě zásahu nachází dostatečné množství sil a prostředků a je především zaměřen na zastavení dalšího šíření požáru, na zmenšení jeho dosavadní plochy a v poslední řadě na snížení intenzity hoření což následně směřuje k likvidaci požáru.³¹

²⁹ VILÍMEK, M. *Nežádoucí hoření – požár*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 8.

³⁰ POKORNÝ, J. *Požární inženýrství – dynamika požáru*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, s. 22.

³¹ HANUŠKA, Z. *Požární útok, požární obrana*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 3-8.

Požární útok se podle povahy dělí do dvou kategorií, a to z hlediska přístupu a z hlediska počtu sil a prostředků. Do kategorie z hlediska přístupu spadají útoky čelní, boční, obchvatný a týlový. Do druhé kategorie se řadí frontální a postupný.³²

Čelní útok je směřuje proti postupujícímu požáru, soustředěním všech útočných sil v řadě nebo v klínu. Jestli využít řadu nebo klín ovlivňuje povaha požáru. Čelem klínu je cílem proniknout až k ohniskům požáru a postupně je zdolávat, zatímco boky klínu zatlačují požár zpět. Řadu je vhodné použít tehdy, když není možno kvůli velkému požáru proniknout dovnitř.

Boční útok spočívá v tom, že vítr a sražený kouř znemožňují čelní útok ale především tam, kde na některé ze stran hrozí nebezpečí, že se požár bude šířit dál. Útok se provádí v řadě s větším důrazem na křídle, ve směru větru. Bočním útokem lze proniknout ze dvou stran současně.

Obchvatný útok bývá neúčinnější, ale vyžaduje také nejvíc sil a prostředků. Tímto útokem se obklíčí požár ze tří stran a dovoluje-li to situace tak najednou. Síly na každé straně nemusejí být vyrovnané, v místě, kde hrozí šíření požáru se obsadí fronta nejvíce, a naopak nejslaběji v tom místě odkud vane vítr nebo nehrozí nebezpečí rozšíření požáru.

Frontální útok je veden současně všemi silami a prostředky na celé frontě požáru nebo jeho ploše. Využití tohoto typu útoku se využívá tam, kde by postupné nasazování proudů nevedlo k likvidaci požáru vzhledem k potřebné intenzitě dodávek hasebních látek. Využití útoku z týlu je podobné útoku z boku, síly a prostředky zde také směřující postupně k čelu požáru, je zde ale zvýšená možnost ohrožení jednotek požární ochrany. Postupný útok je využívám při zachvácení celého objektu požáru.³³

³² TRČKA, M. *Provádění požárního zásahu*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, s. 19.

³³ HANUŠKA, Z. *Požární útok, požární obrana*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 8-9.

Požární obrana je činnost směřující k zastavení šíření požáru, vzhledem k okolnostem požáru nelze využít taktiky požárního útoku. Při provádění požárního zásahu se ale požární útok a požární obrana vzájemně nevyklučují a pokud to situace vyžaduje, mohou být prováděny obě taktiky současně.

Požární obrana se dělí na obranu aktivní a obranu pasivní. Aktivní obranou se rozumí to, když JPO bojují se šířením nebo rozšířením požáru. Jedná se například o odstraňování hořlavého materiálu, hašení sekundárních požárů. Pasivní obrana spočívá v čekání na posilové síly a prostředky a JPO se snaží získat co možná nejvíc informací o požáru a úkolech, které se budou muset v souvislosti s požárem uskutečnit. Mezi úkoly spadá například určení polohy ohniska požáru, určování míst s výskytem hořlavin a vyhledávání skrytých cest šíření požáru.³⁴

S ohledem na možné šíření požáru, je kritické najít vhodné obranné postavení. Pro určení obranného postavení je třeba vzít v potaz ohrožení osob, zvířat a majetku, primární směr šíření požáru a skutečnosti, které jej ovlivňují. Skutečnosti, které mají vliv na šíření požáru jsou například směr větru, účinky tepla nebo zda se jedná souvislý porost. V úvahu se musí vzít i terén, ve kterém se zásah provádí. K obrannému postavení je možno využít polní cesty, vodní toky.³⁵

Hlavní činností hašení je přerušit hoření. Existují čtyři základní principy přerušení hoření, ale způsobů hašení je celá řada. Znalost těchto principů je nezbytná z toho důvodu, aby hašení bylo co nejúčinnější, nejkulturnější a nejekonomičtější. Prvním principem přerušení hoření je ochlazování oblasti hoření a povrchu hořlavé látky. Ochlazováním se zmenšuje rychlost vývinu hořlavých par a plynů, které se uvolňují z hořlavé látky. Toto snižování se provádí do té doby, než se přeruší hoření. Princip izolace oblasti hoření od hořlavé látky spočívá v oddělení oblasti hoření od hořlavé látky vrstvou, díky které se zabrání hořlavým plynům a páram ve vstupu do oblasti hoření.³⁶

³⁴ TRČKA, M. *Provádění požárního zásahu*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, s. 20-21.

³⁵ BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Požární obrana*. [online]. [cit. 2024-01-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>>.

³⁶ STEJSKAL, J. *Hasiva*. Praha: Fire Edit, 1995. s. 5.

Podstava principu reagujících látek spočívá v zředění hořlavých par a plynů, nehořlavými látkami. Postupné snižování koncentrace nehořlavé směsi má za následek, že intenzita hoření klesá a při vytvoření nehořlavé koncentrace se hoření přerušuje. Poslední princip je založen na dodávání speciálních hasiv do pásma hoření, které mají za úkol zbrzdit chemickou reakci hoření a velmi rychle jí přerušit, jelikož spotřebují část tepla, a zmenšují rychlost uvolňování tepla.³⁷

Půdu obrábějící metoda spočívá v zasypávání ohně půdou a tvoření mineralizovaných pruhů na cestě ohně za pomoci obráběcí techniky. Vytvoření širokých pruhů za pomoci těžké techniky. Pruh o velikosti čtyř metrů zvyšuje příznivý účinek boje proti ohni, ale nezbavuje nebezpečí přenesení jisker do nezasažené oblasti. Při velkém lesním požáru a při silném větru se jiskry mohou přenést dál než na vzdálenost čtyř metrů. Je tedy zapotřebí při tvoření takovýchto pruhů použít ještě ochranu zabezpečující uhašení nových ohnisek požáru od přenášejících se jisker.³⁸

Metoda boje ohni proti ohni má vysokou účinnost a spolehlivost za předpokladu, že se vykoná správně. Tuto praktiku lze použít v boji jak s pozemním požárem, tak s korunovým. Zapálení protipožáru však vyžaduje velkou zručnost a mnoho zkušeností. Mají-li hasiči dostatek času, nechají vypálit úzký pruh lesa. Tento před oheň odebere šířícímu požáru potravu a vytvoří proluku.³⁹ Další možnost je vytvoření průseku což je dočasně nebo trvale odlesněná část porostu liniového charakteru, obvykle široká 4 m.⁴⁰

Úspěšná likvidace lesního požáru, jehož zdolávání probíhá formou hašení nebo ochlazování je podmíněna zejména nepřerušovanými dodávkami vody v potřebném průtočném množství tak, aby bylo zajištěna optimální intenzita hasební látky na plochu nebo frontu požáru. V případě nedostatku vody v blízkosti požářiště je kladen velký důraz na průzkum k zajištění vhodných a použitelných vodních zdrojů k lokalizaci a likvidaci

³⁷ STEJSKAL, J. *Hasiva*. Praha: Fire Edit, 1995. s. 5.

³⁸ NESTEROV, V. G. *Ochrana lesa proti požiarom*. Bratislava: ORÁČ roľnícké nakladateľstvo, 1949. s. 55.

³⁹ CRUMMENERL, R. *Hasiči*. Praha: Fraus, 2009 s. 26.

⁴⁰ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 23. Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf>.

požáru. K zajištění potřebného množství vody se proto často využívají rybníky, jezírka a protékající vodní zdroje.

Jestliže nemá velitel zásahu v blízkosti požářiště žádné dostupné vodní zdroje, je nucen tuto situaci řešit dálkovou přepravou vody. Vzhledem k dostupné technice se může rozhodnout využít některých z těchto způsobů: přečerpání vody do pomocných nádrží, dodávka vody ze stroje do stroje, kyvadlovou dopravu.

Přečerpávání vody do pomocných nádrží spočívá v tom, že stroj u vodního zdroje nasaje vodu za pomoci čerpadla a hadicového systému a dopraví vodu do určité vzdálenosti, kde je umístěna pomocná nádrž, do které vodu přečerpá. Pak přijede další stroj a stejným způsobem vodu dopraví dál, a to buď do další nádrže nebo už rovnou na požářiště.

Vzhledem k technické výbavě jednotek sboru dobrovolných hasičů bývá doprava vody ze stroje do stroje tím nejběžnějším způsobem. Princip je podobný jako to bylo u principu pomocných nádrží s výjimkou toho, že zde se voda načerpá do stroje pomocí dopravního vedení ji dopraví na místo přímo do sacího hrdla dalšího stroje. Tímto způsobem lze pokračovat, než se potřebná voda dostane na požářiště.⁴¹

Prevence lesních požárů

Pro předcházení zbytečných požárů v lesích se musí udržovat určitá pravidla. V lese je zakázáno kouřit a rozdělávat oheň, a to až do vzdálenosti 50 metrů od okraje lesa. Oheň se nesmí rozdělávat pod větvemi, na kořenech stromů, lesní hrabance nebo rašelině, v blízkosti suché trávy nebo obilí. Též platí zákaz odhazování doutnajících nebo hořících předmětů do prostorů lesa. Při rozdělávání ohně je dobré mít u sebe připravený dostatek vody na případné hašení, kdyby se oheň vymkl kontrole. Z tohoto důvodu je vhodné vybrat místo pro rozdělání ohně blízko vodního zdroje.⁴²

Není vhodné rozdělávat oheň za silného větru. V případě, že nemáme k dispozici dostatek vody na uhašení, alternativou může být zasypání ohně pískem či zeminou, aby se oheň udusil. Při kempování blízko lesa či přímo v lese je nutno dbát na bezpečné používání petrolejových lamp a vařičů. Před doplňováním paliva je nutnost se ujistit, že

⁴¹ STEJSKAL, J. *Dálková doprava vody*. Praha: Fire Edit, 1995. s. 3-4.

⁴² HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Hasiči radi – Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-11-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-hasici-radi-lesni-pozary.aspx>>.

je vše studené. Nezbytné je vyhnout se při dolévání hořlavých kapalin jejich rozlití a mít je mimo dosah všech zařízení vydávajících teplo a udržovat je mimo dosah rozdělaného ohně.⁴³ Pokud se situace už zcela vymyká kontrole je nejlepší v tomto případě zavolat na tísňovou linku 150 popřípadě na linku 112.⁴⁴

Oheň není vhodné nechat rozhořet do velkých rozměrů s vysokými plameny. Jestliže důvodem pro rozdělaní ohně bylo například opečení si špekáčků je potřeba po upečení oheň uhasit a nenechávat ho dohořet. V blízkosti ohně by neměli probíhat žádné hry nebo sedět v přímé blízkosti ohně. Je zakázáno do ohně házet jakékoliv výbušné předměty jako je například zábavná pyrotechnika nebo zapalovač. Je nevhodné také roznášet oheň po okolí za pomoci hořícího klacíku.⁴⁵

Riziková je například i půda v jehličnatých lesích, protože hrabanka, která se tvoří zetlelým jehličím může prohořet až do značné hloubky a oheň se tak může nepozorovaně šířit do stran, a především mimo ohniště. Oheň se za žádných okolností nesmí nechat bez dozoru dospělé osoby, nemělo by se ani stát, že se u ohně nachází pouze děti. Ohniště by se mělo opustit až po důkladném uhašení ohně, jelikož i když se oheň zdá být uhašen, mohou tam přebývat žhavé oharky a vítr může znovu rozdmýchat oheň a roznést ho do okolí. V době sucha, kdy platí zvýšené nebezpečí vzniku požáru, může obec z důvodu ochrany lesa vydat zákaz do lesa v souladu se zájmy na ochranu zdraví a bezpečnosti občanů.⁴⁶

⁴³ SATENDRA, KAUSHIK, A.D. *Forest Fire Disaster Management*. New Delhi: National Institute of Disaster Management, 2014. s. 199.

⁴⁴ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2024-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/rady-obyvatelstvu-pozarni-prevence-lesni-pozary.aspx>>.

⁴⁵ MIKULKA, B., MIKULKA, Š., PIŇOS, M. *Výchova a prevence v oblasti požární ochrany*. Praha: MV ČR HZS 2005, s. 135.

⁴⁶ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Hasiči radí – Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-11-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-hasici-radi-lesni-pozary.aspx>>.

3.5 Speciální technické a osobní ochranné pomůcky

V situacích s přírodními požáry je výhodné využívat speciální technické prostředky, které umožňují účinnější hašení v obtížném a těžko dostupném terénu. Tyto prostředky také pomáhají snížit spotřebu hasiva, v některých případech dokonce umožňují hašení bez použití hasiva nebo výrazně snižují fyzickou a tepelnou zátěž hasičů. Tato příloha nabízí pouze příklady a má za účel poskytnout přehled o dostupných produktech určených pro boj s přírodními požáry.

- Motykohrábě pro lesní požáry - multifunkční nástroj, který je využíván po celém světě jako motyčka, byl vylepšen tak, aby dosahoval vyšší účinnosti. Byla zdokonalena pracovní plocha, aby lépe splňovala své účely. Zejména byla zlepšena ergonomie, což usnadňuje přechod mezi různými funkcemi. Pro práci na skalnatém terénu byl upraven úhel nástroje. Rukojeť byla vyrobena z odolnějšího materiálu a ergonomicky přizpůsobena nejnovějším standardům. Délka násady činí 126 cm a hmotnost je 3,4 kg.
- Tlumice – velice účinný nástroj pro hašení hořící trávy, mechu anebo listí při lesních požárech.
- Sekeromotyka – díky speciální metodě výroby je násada vyrobena ze skelných vláken a téměř se neláme. Konec násady z gumy zajistí bezpečný úchop sekery i v rukavicích. Celková délka je 90 a váží 1,6 kg.
- Hasící hřeb – hasící hřeby at' už obranné nebo útočné, tvoří díky jemnému rozprašování vody v emisním kuželu velmi drobné vodní kapičky a tyto kapičky následně absorbují značné množství tepelné energie z požáru. Výborné je jejich využití při hašení podzemních požárů.⁴⁷

⁴⁷ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 25. Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf>.

- Hasící a postřikovací zádový vak – univerzální hasící batoh vyrobený z kvalitního nylonu, vybavený pružnou a vyjímatelnou vnitřní nádrží, vyrobenou z odolného materiálu. Batoh má objem 20 litrů + disponuje otvorem pro snadné a rychlé plnění. Jeho dvojčinná ruční pumpa s výkonem 8 l/min a dostřikem 12 m je velice efektivní pro hašení porostů. Jako bonus tento batoh má boční kapsu pro uložení rukavic nebo sekery.
- Sada D program – vak Bag 4H se systémem rychloupínacích spon. 2x proudnice D s nastavitelných průtokem, 4x požární hadice D-25 s délkou 20 m a s hliníkovou spojkou, 1x rozdělovač kulový C-DCD, 1x přechod C52/D25, 1x vazák na hadice.
- Přiměšovací tubus s kartuší - tubus pro tuhá smáčedla má odolnou a robustní konstrukci s průměrem 50 mm. Tato konstrukce je navržena tak, aby zabránila pronikání kartuše do čerpadla. Nejvhodnější je její použití při hašení požárů v zemědělských, travních a lesních oblastech, ale také při hašení stohů, seníků, skládek, ale i v bytových, skladových, výrobních a průmyslových provozech. Hlavní výhody této kartuše tuhého smáčedla spočívají v rychlejším zásahu, významné úspoře hasící vody a snížení škod způsobených požárem a následnou vodou z hašení.
- Přenosná vodní nádrž – tyto nádrže jsou využívány jako zásobníky kapalin během požárních zásahů, havárií a úniků nebezpečných látek. Slouží jako zdroj vody pro hašení požárů, sběrné nádrže pro zachycení unikajících nebezpečných látek, nádrže pro dekontaminační zařízení, uzávěry kanalizace a podobné účely.⁴⁸
- Termokamery -
Výstupem z termokamery je infračervený obraz umožňující uživateli identifikovat teplotu jednotlivých bodů, na něž je kamera zaměřena. Termokamery mají široké využití při zásahových činnostech. V situacích lesních požárů jsou zejména užitečné při hledání skrytých ohnisek požáru nebo osob. Díky technologickému pokroku lze očekávat jejich použití i při nasazení široké škály dálkově ovládaných leteckých prostředků, jako jsou

⁴⁸ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 26-27 Dostupné z WWW: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf.

drony. Po optickém potlačení požáru je vhodné provést závěrečný průzkum požářiště s termokamerou minimálně 15 minut po ukončení hašení. Povrch může být sice ochlazen vodou, ale v hloubce může stále zůstat skryté ohnisko. Zvláště je třeba věnovat pozornost pařezům a kořenovým náběhům stromů, kde nejčastěji dochází k opětovnému vzplanutí požáru. Útoková vedení se doporučuje rušit až po provedení závěrečného průzkumu s využitím termokamer.⁴⁹

Pozemní technika

Hašení přírodních požárů vyžaduje nejen lidskou sílu, ale také použití pozemní techniky pro rychlou dopravu hasičů a hasiva, spolu s rozsáhlým sortimentem technických prostředků na místo určení. Tato technika nejenže poskytuje podporu pro zasahující hasiče, ale také slouží jako prvek komunikační sítě a poskytuje určitou míru ochrany pro zasahující personál. Příloha obsahuje pouze ilustrativní seznam příkladů a má za účel doplnit představu o současných možnostech, zejména o nejmodernější technologii v rámci HZS ČR, která je nejlépe přizpůsobena pro nasazení v podmínkách přírodních prostředí.

- CZS 15 2000/0 – S3 TATRA 815-7 4x4 - vozidlo určené pro požární zásahy v rizikovém prostředí, jako je možnost výbuchu nebo při přírodních požárech, je vybaveno balistickou ochranou a hasicím zařízením, které lze ovládat z kabiny posádky pomocí dálkového ovládání. Toto vozidlo má zesílenou odolnost pro zvládnutí extrémních situací a umožňuje efektivní zásahy v obtížných podmínkách. K dispozici má zásobu hasiva – vody o velikosti 2 000 l, výkon motoru je 300 kW a hmotnost vozidla s náplněmi je 17 t.⁵⁰
- CZS 40 12000/0 – S3 TATRA 815-7 - vozidlo s odolnou konstrukcí, které umožňuje provádění požárních zásahů v riskantním prostředí (například při nebezpečí výbuchu nebo přírodních požárech), je vybaveno balistickou ochranou kabiny a hasicím zařízením, které je možné ovládat z kabiny

⁴⁹ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 22 Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf>.

⁵⁰ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 28 Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf>.

posádky pomocí dálkového ovládání. Toto vozidlo poskytuje zvýšenou odolnost, aby mohlo úspěšně zasahovat v náročných situacích. Toto vozidlo disponuje při plném naplnění 12 000 l hasiva – vody, výkon motoru je 373 kW a hmotnost s náplněmi je 36 t.

- CV 40/21000 – S3 - vozidlo s cisternou, které je navrženo pro velkoobjemové hašení, především sloužící jako zásobárna hasiva přímo na místě zásahu, a to zejména při přírodních požárech nebo při kyvadlové dopravě vody. Hasivo – voda v cisterně činí 21 000 l, výkon motoru je 447 kW a při plném naplnění váží 42 t.
- CAS 30 4300/300 – S3LP TATRA 815-7 - vůz přizpůsobený pro obtížný terén v přírodě, který má relativně nízkou váhu, ale dostatečnou kapacitu vody a smáčedla pro rychlý počáteční zásah. To z něj dělá vhodný prostředek pro rychlou reakci při hašení přírodních požárů. K dispozici má dva typy hasiva – 4 300 l vody a 300 l pěnidla. Výkon motoru je 280 kW a hmotnost činí 17 t při naplnění.
- CAS 30 9000/540 – S3VH TATRA 815-7 - vůz určený pro velkoobjemové hašení, vhodný pro náročný terén v přírodě, který disponuje rozsáhlejší zásobou hasící vody a pěnidla. Tímto se stává ideálním prostředkem pro potlačení přírodních požárů. Disponuje dvěma typy hasiva – 9 000 l vody a 540 l pěnidla. Výkon motoru činí 325 kW a hmotnost s náplněmi je 25 t.
- Čtyřkolka Polaris Ranger XP 900 - Čtyřkolky, a v některých případech šestikolky či osmikolky, jsou navrženy pro pohyb v terénu, který není přístupný pro běžnou požární techniku. Některé z těchto vozidel mohou mít sklápěcí korbu pro přepravu materiálu, hadic a dalšího vybavení. Dále mohou být vybaveny vysokotlakým hasicím zařízením. Pokud má nainstalovaný systém na hašení tak disponuje až 250 l vody. Motor dosahuje výkonu 51 kW a hmotnost při naplnění činí přibližně 760 kg.⁵¹

⁵¹ BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. s. 28-29 Dostupné z WWW: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_pozary.pdf.

Statistika požárů

Tabulka 1: počet požárů za období 2016-2022 ⁵²

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet požárů	16 253	16 757	20 720	18 813	17 346	16 162	20 813
Z toho přírodních	3 440	4 082	6 450	5 525	4 645	3 588	6 816
Z toho lesních	892	966	2 033	1 963	2 081	1 517	2 473

Tabulka 2: škody způsobené lesními požáry za období 2016-2022⁵³

Rok	Počet požárů	Přímá škoda (tis. Kč)	Výměra lesních požárů (ha)	Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	Usmrceno celkem	Zraněno
2016	892	5 500	141	195 200	0	6
2017	966	6 300	170	85 079	2	9
2018	2 033	15 011,8	492	271 069	0	35
2019	1 963	17 405,1	520	319 509	0	31
2020	2 081	18 578,2	484	256 697	2	21
2021	1 517	8 024,3	411	164 923	0	15
2022	2 473	49 458,6	1715	298 178	0	63

⁵² HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistická ročenka za rok 2022 Hasičského záchranného sboru*, MV GŘ HZS ČR. 2022, [online]. [cit. 2024-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>>.

⁵³ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistická ročenka za rok 2022 Hasičského záchranného sboru*, MV GŘ HZS ČR. 2022, [online]. [cit. 2024-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>>.

Z výše uvedené tabulky č. 2 je patrné, že narůst lesních požárů v České republice přibývá, je to zapříčiněno převážně suchem, které je v letních měsících častější než v uplynulých letech. Katastrofální rok 2022 se odchyľuje počtem zraněných od předešlých let zejména kvůli požáru v národním parku České Švýcarsko.

4 Jednotky požární ochrany

V České republice vykonávají požární ochranu jednotky, které jsou určeny zákonem č.133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Jednotka požární ochrany je definována jako strukturovaný systém sestávající z kvalifikovaných osob, požární techniky a materiálních prostředků.⁵⁴ Prvořadým úkolem JPO je chránit zdraví a život obyvatel a majetek před požáry, mimo jiné také poskytnout pomoc při mimořádných událostech, které napadají zdraví, život, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁵⁵

Činnost působnosti JPO spočívá v organizačním řízení, anebo v operačním řízení. Organizačním řízením se míní činnost přispívající k dosažení stálé organizační, technické a odborné připravenosti sil a prostředků požární ochrany pro plnění úkolů JPO. To zahrnuje aktivity sdružené s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů prostřednictvím různých forem školení a výcviku, údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany. Operačním řízením se rozumí činnost, která začíná přijetím zprávy o vzniku požáru či některé jiné mimořádné události a končí návratem SaP na místo stále dislokace.⁵⁶

Jednotky požární ochrany nemají za povinnost likvidovat mimořádné události, ale pouze omezit, již vzniklá rizika. Jejich cílem není provádět veškerá opatření vedoucí k likvidaci mimořádné události ale pouze ty nezbytná, které vedou k okamžitému odstranění hrozby. Kromě těchto úkolů se JPO zapojují do varování obyvatel, evakuace a dekontaminace zasažených osob a majetku. Podílí se také na poskytnutí humanitární pomoci a zajišťují podmínky pro nouzové přežití.⁵⁷

Hasiči jsou v jednotce rozděleny do čet, družstev a družstev a zmenšeném početním stavu. Četu tvoří dvě až tři družstva, družstvo tvoří velitel a dalších pět hasičů, družstvo o zmenšeném početním stavu se skládá z velitele a dalších třech hasičů. Pokud se jednotka skládá z hasičů nejméně dvou druhů jednotek požární ochrany nebo hasičů

⁵⁴ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>>.

⁵⁵ KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 29.

⁵⁶ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>>.

⁵⁷ ČESKO. Vyhláška 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In Sbíрка zákonů České republiky. 2001, částka 95, [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.

ze stejné jednotky ale jsou s nimi ještě další osoby z integrovaného záchranného systému, tak se tato jednotka nazývá odřadem.⁵⁸

Druhy jednotek požární ochrany

V České republice se nachází několik druhů jednotek požární ochrany. Mezi ně patří:

- jednotka HZS kraje skládající se z příslušníků hasičského záchranného sboru kraje určených pro výkon služby, je zřizována a financována státem a příslušníci vykonávají tuto činnost ve služebním poměru,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce se skládá z fyzických osob, kteří zpravidla tuto činnost nevykonávají jako své zaměstnání,
- jednotka hasičského záchranného sboru podniku se skládá ze zaměstnanců podniku, kteří tuto činnost vykonávají jako své zaměstnání,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku je tvořena zaměstnanci podniku, avšak tito zaměstnanci nevykonávají funkci hasičů jako své hlavní zaměstnání.⁵⁹

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Jednotku SDH obce zřizuje obec. Velitele této jednotky jmenuje starosta obce, po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje k jeho způsobilosti vykonávat funkci velitele, jmenovacím dekretem nebo ho také může odvolat z velitelské funkce.⁶⁰ Členové jednotky SDH obce vykonávají tuto službu dobrovolně. Při hašení požárů a při provádění záchranných a likvidačních prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech se činnost jednotek SDH obce považuje za plnění občanské povinnosti. Organizované cvičení nebo odborná příprava předepsaná pro tyto jednotky se koná jako aktivita sloužící obecnému zájmu.⁵³

⁵⁸ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>>.

⁵⁹ ŠENOVSKÝ, M., HANUŠKA, Z. *Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém*. 3. přeprac. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, s. 21.

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., *Zákon České národní rady o požární ochraně*. In Sbíрка zákonů České republiky. [online]. [cit 2024-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

Jednotka sboru dobrovolných je začleněna do struktury integrovaného záchranného systému, který je aktivní při mimořádných událostech, nevojenských krizových situacích nebo za válečného stavu a plní úkoly ochrany obyvatelstva. Tyto úkoly zahrnují evakuaci, varování obyvatelstva a provádění dekontaminace zasažených osob, oblečení a materiálních prostředků. Dále plní úkoly civilní ochrany jako je označení oblasti s výskytem nebezpečných látek a zabezpečení ukrytí osob v improvizovaných úkrytech.⁶¹

Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Podle tohoto zákona má obec vůči jednotce SDH určité povinnosti. Tyto povinnosti zahrnují poskytování odměny členům jednotky SDH obce za účast při hašení požárů a provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, udržování připravenosti jednotek k zásahům, zajišťování odborné přípravy členů jednotek SDH obce, zajištění materiálních a finančních potřeb jednotek SDH obce, poskytování náhrady ušlého zisku členům jednotky SDH obce, kteří se účastí zásahů v pracovní době nebo z jiné samostatně výdělečné činnosti, ze které má příjem, zabezpečuje a hradí pro členy jednotky SDH zdravotní prohlídky, zabezpečuje výstavu a údržbu objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, zejména pro potřeby svého územního obvodu. Obec dále musí zpracovávat stanovenou dokumentaci požární ochrany, zřizovat ohlašovny požárů, zabezpečovat zdroje vody jejich trvalou použitelnost a stanovit další zdroje vody pro hašení požárů, zajišťovat účast velitelů a strojníků jednotek SDH na jejich odborné přípravě.⁶²

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku

Jednotky hasičského záchranného sboru v podniku jsou vytvářeny právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou na základě rozhodnutí orgánu státního požárního dozoru HZS kraje. Tyto jednotky HZS v podniku jsou integrovány do

⁶¹ MARTÍNEK, B. a LINHART, P., a kol. *Ochrana obyvatelstva, Modul E*. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2006, s. 77. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti-zpracovane-dle-koncepce-z-roku-2004.aspx>>.

⁶² ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., *Zákon České národní rady o požární ochraně*. In Sbíрка zákonů České republiky. [online]. [cit 2024-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

celkového systému zajištění požární ochrany podniku nebo určité technologie. Jejich zřízení vychází z dokumentace pro zvládání požáru nebo z posouzení požárního rizika.⁶³

HZS kraje stanovuje počet pracovníků a vybavení jednotky podniku na základě dokumentace pro zvládání požárů nebo na základě výsledků posouzení požárního rizika. Poté, co HZS kraj vyjádří svůj názor, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba jmenuje a odvolává velitele této jednotky. Rozhodne-li se tato osoba zrušit jednotku HZS podniku, může tak učinit pouze se souhlasem HZS kraje. Právnická nebo fyzická osoba s celostátní působností nebo působností napříč dvěma nebo více kraji musí získat souhlas generálního ředitelství HZS ČR při zrušení jednotky HZS podniku.⁶⁴ Zaměstnanci vykonávající službu v jednotce HZS podniku, vykonávají tuto činnost jako své zaměstnání v souladu se zákoníkem práce. Služba probíhá nepřetržitě s proměnlivým rozvrhem pracovní doby a jedna pracovní směna může trvat až 16 hodin.⁶⁵

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku

Právnická nebo podnikající fyzická osoba je zřizovatelem jednotky dobrovolných hasičů v podniku, a to na základě rozhodnutí orgánu státního požárního dozoru - HZS kraje. Zřízení jednotek SDH v podniku, stejně jako u jednotek HZS v podniku, je součástí celkového systému požární ochrany podniku nebo určité technologie a vychází z dokumentace pro zvládání požárů nebo posouzení požárního rizika, kterou předkládá právnická nebo fyzická osoba provozující činnost s vysokým nebo zvýšeným požárním nebezpečím k posouzení HZS kraje.⁶⁶

HZS kraje určuje počet členů jednotky podniku a její vybavení na základě dokumentace zdolávání požárů nebo na základě výsledků posouzení požárního nebezpečí. Dále po vyjádření HZS kraje právnická nebo fyzická osoba podnikající

⁶³ KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 32-33.

⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 133/1985 *České národní rady o požární ochraně*. In Sbirka zákonů České republiky. 1985, částka 34, [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

⁶⁵ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 25. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8.6.2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniku, SDH obcí a SDH podniků*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/rad-vykonu-sluzby-v-jpo-rad-vykonu-sluzby.aspx>>.

⁶⁶ KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 32-33.

jmenuje a odvolává velitele jednotky. Pokud by se právnická nebo fyzická osoba podnikající rozhodla zrušit jednotku SDH podniku, musela by tak učinit pouze na základě souhlasu HZS kraje.⁶⁷

Právnická nebo fyzická osoba s celostátní působností nebo působností zasahující do dvou nebo více krajů, musí HZS kraje vyžádat souhlas generálního ředitelství HZS ČR. Místní působnost jednotek SDH podniku je pouze pro podnik, který ji založil. Územní působnost lze uplatňovat, pokud je tato činnost upravena dohodou s HZS kraje. Právnická osoba má právo žádat úhradu nákladů za poskytnutí pomoci při hašení požáru svojí jednotkou PO mimo místní působnost po právnické osobě, v jejíž prospěch jednotka PO zasahovala.⁶⁸

Kategorie jednotek požární ochrany

Vybavení a interní struktura jednotek požární ochrany, včetně rozložení různých typů a kategorií těchto jednotek, musí být vybrána tak, aby území obce bylo zabezpečeno požadovaným množstvím personálu a vybavení v souladu se stupněm ohrožení, a to s cílem zajistit požadovaný čas dojezdu na místo intervence, jak je specifikováno v tabulce pro plošné pokrytí. Zákon č. 133/1985 o požární ochraně klasifikuje jednotky požární ochrany do čtyř základních typů (jednotky HZS ČR, HZS v podniku, SDH v obcích a SDH v podnicích) a dále je rozděluje do šesti kategorií na základě jejich územního nebo místního působení do šesti kategorií.⁶⁹

Územní působnost je určena nejideálnější vzdáleností pro dojezd konkrétního druhu jednotky PO k místu zásahu, vystihnuta dobou jízdy v minutách, která určuje teritorium jejího standardního působení. Toto se označuje jako hasební obvod.⁷⁰ Pokud jde o územní působnost jednotek PO, což zahrnuje i zásahy mimo území, kde jsou zřízeny, existují různé kategorie. Kategorie JPO I zahrnuje jednotky HZS kraje, které mají schopnost dorazit na místo zásahu obvykle do 20 minut a vyjet do 2 minut od vyrozumění. Jednotky JPO II představují SDH obce, jejichž členové vykonávají službu buď jako své

⁶⁷ ČESKO. Zákon č. 133/1985 *České národní rady o požární ochraně*. In Sbíрка zákonu České republiky. 1985, částka 34, [online]. [cit 2024-04-10]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

⁶⁸ KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 34.

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 133/1985 *České národní rady o požární ochraně*. In Sbíрка zákonu České republiky. 1985, částka 34, [online]. [cit 2024-04-10]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

⁷⁰ KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, s. 35.

hlavní nebo vedlejší zaměstnání, s možností dorazit na místo zásahu do 10 minut a vyjet do 5 minut. Kategorie JPO III zahrnuje členy SDH obce, kteří dobrovolně vykonávají službu v jednotce PO, s možností dorazit na místo zásahu do 10 minut a vyjet do 10 minut.

Pokud jde o místní působnost, tedy zásahy na území svého zřizovatele, existují další kategorie. Kategorie JPO IV patří jednotkám HZS podniku, které mají schopnost vyjet do 2 minut od vyrozumění. Do kategorie JPO V spadají jednotky SDH obce, kde členové vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně, s možností vyjet do 10 minut. V kategorii JPO VI jsou jednotky SDH podniku s možností vyjet do 10 minut od vyrozumění.⁷¹

Podle stupně nebezpečí na území obce jsou jednotky požární ochrany vybaveny tak, aby pokryly danou plochu. K tomu potřebují určité množství sil a prostředků. Poskytovaná pomoc jednotkami požární ochrany nemusí být na celém území stejná. Ano, mají téměř totožné úkoly, ale nemají všude totožné vybavení a velikost. Vybavení JPO závisí na požárním nebezpečí, které vyhodnocují jednotlivá katastrální území.⁷²

4.1 Odborná příprava

Aby členové ve své jednotce sboru dobrovolných hasičů obce mohli fungovat a vykonávat práci v souladu se stanovenými normami, jsou povinni účastnit se odborné přípravy. Tato odborná příprava zahrnuje teoretickou přípravu, praktický výcvik, tělesnou kondici a taktická cvičení. Podmínky pro získání odborné způsobilosti jsou především stanoveny v: vyhlášce Ministerstva vnitra č. 247/2001Sb., která se týká organizace a činnosti jednotek požární ochrany⁷³; zákon č. 133/1985Sb., který upravuje požární ochranu; pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 57/2013, který stanovuje základní směřování pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR č. 3/2014, který se zabývá odbornou přípravou a odbornou způsobilostí členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků.

Tento pokyn rozděluje odbornou přípravu na čtyři skupiny. Jedná se o základní odbornou přípravu členů dobrovolných jednotek, pravidelnou odbornou přípravu členů dobrovolných jednotek, odbornou přípravu a odbornou způsobilost strojníků, velitelů

⁷¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020, s. 34-35.

⁷² HANUŠKA, Z., *Organizace jednotek požární ochrany*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 23.

⁷³ SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M., *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 2010, s. 24.

družstev a velitelů dobrovolných jednotek a na odbornou přípravu, která je zaměřena na získání či prodloužení způsobilosti.⁷⁴

Základní odborná příprava

Za základní odbornou přípravu je odpovědný velitel jednotky SDH obce a ten jí také organizuje. Velitel u člena své jednotky organizuje její ověření a vede dokumentaci. Člen sboru dobrovolné jednotky obce je povinen absolvovat odbornou přípravu, a to v rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. Tato příprava musí být členem absolvována do jednoho roku od zařazení do jednotky, jelikož bez ní by nemohl samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů.⁷⁵

Základní odborná příprava se provádí buď u jedné jednotky, nebo se může provádět hromadně pro více členů z rozličných jednotek. K tomuto účelu se využívá vzdělávací zařízení Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR, HZS kraje nebo vzdělávacího zařízení spolku působícího na úseku požární ochrany, pokud si daný spolek zažádal o provádění základní odborné přípravy nebo její části u Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR pro daný kalendářní rok. Po absolvování základní odborné přípravy je členovi vydáno potvrzení o úspěšném absolvování.⁷⁶

Pravidelná odborná příprava

Velitel jednotky SDH zajišťuje, organizuje, řídí a ověřuje pravidelnou odbornou přípravu. Úkolem této přípravy je zlepšování znalostí a praktických dovedností hasičů, které jsou nezbytné pro výkon jejich funkce v souladu s plněním úkolů, jež jim byly stanoveny. V dobrovolných jednotkách by se měly provádět praktické a teoretické výcviky pravidelně po celý rok, přitom se však musí zohlednit jejich místní podmínky.⁷⁷

⁷⁴ NEPOVÍM. *Základní – pravidelná odborná příprava členů*. Hasiči vzdělávání: vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2016. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>>.

⁷⁵ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenych-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

⁷⁶ NEPOVÍM. *Základní – pravidelná odborná příprava členů*. Hasiči vzdělávání: vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2016, [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>>.

⁷⁷ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 4. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 9.2.2021, základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární*

Pravidelná odborná příprava se vykonává v minimálním rozsahu 40 hodin a velitel jednotky SDH obce určuje témata na výcvikový rok. K určení témat vychází z předurčenosti jednotky k záchranným a pracím nebo ochraně obyvatelstva, z témat pravidelné odborné přípravy jednotek PO a příslušníků HZS ČR na daný kalendářní rok, které vydává MV – GŘ HZS ČR. Pravidelná odborná příprava se ověřuje jednou za rok. Jestliže se hasičovi nepodaří uspět umožní se mu opakovat do tří měsíců od neúspěchu. Touto přípravou dochází k přezkoušení znalostí a praktických dovedností hasičů. Pokud dojde k ověření přípravy, je sepsán protokol, který se následně stane součástí dokumentace o odborné přípravě.⁶⁰

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany dělí pravidelnou odbornou přípravu na tělesnou přípravu, navyšování odborných znalostí a taktické a prověřovací cvičení. Z důvodu navyšování a udržování odborných znalostí se proto uspořádávají speciální kurzy, semináře, přednášky a další formy teoretických a praktických výcviků. Přezkoušení o bezpečnosti práce musí hasiči podstupovat jednou za dva roky. Hasiči a ostatní příslušníci, kteří jsou určeni k používání dýchacích přístrojů, trénují jejich používání jednou za tři měsíce. Hasiči nosící oděvy proti sálavému teplu a ohni se podrobují přezkoušení jejich použití jednou za půl roku. V případě, že řidič vozidla s právem přednosti v jízdě neřídil požární automobil určený na požární zásah po dobu čtyř týdnů, musí podstoupit kondiční jízdy, a to v rozsahu nejméně deseti kilometrů bez užití výstražného zařízení.

Udržování fyzické zdatnosti, rozvíjení pohybových vlastností a speciálních tělesných příprav, které odpovídají charakteru činností při zásahu jednotek je součástí pravidelné odborné přípravy. Pravidelná odborná přípravy zahrnuje požární sport, který skládá z běhu na 100 m s překážkami, výstupu do čtvrtého podlaží cvičné věže, štafety 4 x 100 m s překážkami a požární útok. Prověřování dodržování požárních předpisů obce, dokumentace zásahů při zdolávání požárů, havarijních plánů, připravenost jednotek k akcím, spolupráce mezi jednotkami s různými složkami IZS se realizuje prostřednictvím cvičení prověřujících tyto schopnosti.⁷⁸

ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>>.

⁷⁸ ČESKO. Vyhláška 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In Sbíрка zákonů České republiky. 2001, částka 95. [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.

Součástí těchto cvičení mohou být také vyhlášeny cvičné požární poplachy. Prověřovací cvičení mohou nařídít generální ředitel nebo jeho zástupce; ředitel HZS kraje nebo jeho zástupce; ředitel územního odboru HZS kraje nebo jeho zástupce; velitel jednotek a příslušníci, kteří kontrolují akceschopnost jednotky v rámci výkonu státního požárního dozoru; starosta obce, pro jednotky, které obec zřídila; statutární zástupce právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby pro jednotku, kterou zřídily. O skutečnosti provádění prověřovací cvičení musejí být obeznámeni ohlašovny požárů, operační střediska nebo jiná místa, jimž se požáry nebo mimořádné události ohlašovány, pokud samy nejsou prověřovány.⁷⁹

Odborná způsobilost

V souladu s výkonem své činnosti musejí příslušníci, zaměstnanci podniku, velitelé, strojníci a technici speciálních služeb ostatních jednotek PO, disponovat požadovanou odbornou způsobilostí.⁸⁰ Odbornou přípravu strojníků a velitelů dobrovolných jednotek PO se dělí na dva okruhy: odbornou přípravu k získání odborné způsobilosti a na odbornou přípravu k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti. Školení potřebná k získání odborné způsobilosti strojníků a velitelů dobrovolných jednotek PO a techniků používající dýchací techniku probíhá prostřednictvím specializovaných kurzů organizovaných výcvikovými zařízeními Ministerstva vnitra, u HZS krajů nebo ve vzdělávacích zařízeních určených MV.⁸¹

Hasičský záchranný sbor kraje organizuje a provádí odbornou přípravu na prodloužení odborné způsobilosti v souladu s obsahem a rozsahem stanoveným Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím HZS ČR. Pro zajištění odborné přípravy k získání a prodloužení způsobilosti HZS vypracovává „*Plán odborné přípravy dobrovolných jednotek*“ na každý kalendářní rok. V tomto plánu jsou pak určeny zejména termíny a místa konání jednotlivých typů příprav ale rovněž se sem mohou zapsat termíny pravidelné a základní odborné přípravy dobrovolných jednotek, které organizuje HZS kraje určitými specializačními kurzy pro členy, anebo termíny taktických

⁷⁹ POŽÁRY.CZ. *Organizování prověřovacích a taktických cvičení u dobrovolných jednotek požární ochrany*. 2016, [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.pozary.cz/clanek/134977-organizovani-proverovacich-a-taktickych-cviceni-u-dobrovolnych-jednotek-pozarni-ochrany/>>.

⁸⁰ SZASZO, Z., ŠUBRT, V. a ČERNÝ, J. *Komentovaný zákon o požární ochraně a předpisy související*, Část II. Praha: Codex, 1996, s. 77.

⁸¹ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Odborná příprava a odborná způsobilost členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků. Úplné znění*, 2006, [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/3737362-Odborna-priprava-a-odborna-zpusobilost-clenu-jednotek-sdh-obci-a-jednotek-sdh-podniku-uplne-zneni.html>>.

a prověřovacích cvičení. Velitel jednotky ve spolupráci s obcí, která jednotku zřídila, zajišťuje účast strojníků a velitelů dobrovolných jednotek na odborné přípravě s cílem získání či prodloužení odborné způsobilosti.⁸²

Odborná příprava k získání odborné způsobilosti

Velitelé dobrovolných jednotek získávají odbornou způsobilost buď účastí na odborném výcviku trvajícím 40 vyučovacími hodinami osobně, nebo absolvováním 24 hodinové části kurzu V-40 formou e-learningu. Přihlášky na kurz jsou určeny pouze pro velitele.⁸³ Velitelé dobrovolných jednotek spadajících do kategorie JPO V (jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jejíž členové vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně) se účastní kurzů V-24 což znamená, že kurz jež musí absolvovat je ve 24 hodinové délce.

Pro strojníky dobrovolných jednotek kategorie JPO II (jednotka sboru dobrovolných hasičů obce se členy, a tito členové vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace) a JPO III (jednotka sboru dobrovolných hasičů a její členové vykonávají službu dobrovolně s územní působností do 10 minut jízdy z místa dislokace) se vede kurz S-40, který se uskutečňuje v rozsahu 40 hodin prezenčně. Po absolvování je vydáno osvědčení na dobu pěti let.⁸⁴

Strojníci, jež patří do kategorie JPO V, kteří mají k dispozici cisternovou automobilovou stříkačku nebo automobilovou stříkačku se účastní kurzu v rozpětí 16 hodin prezenčně.⁸⁵ V případě, že strojníci zařazení do kategorie JPO V nemající

⁸² ČESKO. Zákon č. 133/1985 *České národní rady o požární ochraně*. In Sbirka zákonů České republiky. 1985, částka 34, [online]. [cit. 2024-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.

⁸³ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

⁸⁴ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Odborná příprava a odborná způsobilost členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků. Úplné znění*, 2006, [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/3737362-Odborna-priprava-a-odborna-zpusobilost-clenu-jednotek-sdh-obci-a-jednotek-sdh-podniku-uplne-zneni.html>>.

⁸⁵ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné

k dispozici cisternovou automobilovou stříkačku či automobilovou stříkačku musí absolvovat kurz S-8 v rozpětí 8 hodin a to osobně.⁸⁶

Odborná příprava k prodloužení způsobilosti

Odborná příprava pro prodloužení způsobilosti velitelů se uskutečňuje v rámci 16 hodinového programu. Každý rok se všichni velitelé jednotek účastní osmi hodinového kurzu V-8, přičemž minimální účast je třikrát v průběhu pěti let od vydání osvědčení nebo prodloužení. Pokud velitel neabsolvuje alespoň tři odborné kurzy V-8 během pěti let od vydání či prodloužení osvědčení, je povinen se zúčastnit odborné přípravy k získání způsobilosti v rozsahu 40 hodin. Strojníci v jednotce kategorie JPO II a JPO III absolvují kurz S-16 po pěti letech od doby, kdy jim bylo vydáno nebo prodlouženo osvědčení. Kurzu se účastní v rozsahu 16 hodin prezenční formou.⁸⁷

V zařazení do kategorie JPO V se strojníci, disponující cisternovou automobilovou stříkačkou a automobilovou stříkačkou, účastní kurzem S-16 po pěti letech od prodloužení nebo vydání osvědčení. Pokud nemají k dispozici ani jednu z těchto dvou stříkaček, musí se zúčastnit kurzu S-8 jež se vede po pěti letech od vydání či prodloužení osvědčení. Trvání kurzu je osm hodin.⁸⁸

O odborné přípravě, které vede k získání anebo prodloužení odborné způsobilosti se musí vést dokumentace obsahující: záznam o části na odborné přípravě; protokol o zkoušce odborné způsobilosti; evidenci vydaných osvědčení odborné způsobilosti.

z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

⁸⁶ NEPOVÍM. *Odborná způsobilost členů-osnovy kurzů*. Hasiči vzdělávání – vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2014, [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/odborna-zpusobilost-clenu-osnovy-kurzu>>.

⁸⁷ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

⁸⁸ NEPOVÍM. *Odborná způsobilost členů-osnovy kurzů*. Hasiči vzdělávání – vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2014, [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/odborna-zpusobilost-clenu-osnovy-kurzu>>.

Způsob realizace ověření strojníků a velitelů dobrovolných jednotek se koná prostřednictvím ústní zkoušky a písemně ve formě testu.⁸⁹

Specializační kurzy

S výkonem určité role či funkce je nutné, aby jednotlivci v dobrovolných jednotkách absolvovali specializační kurz v rámci své odborné přípravy. Zakočení kurzu se provádí zkouškou odborných znalostí a absolventi obdrží certifikát, který potvrzuje absolvování kurzu. Mezi kurzy patří:

- Nositel dýchací techniky musí absolvovat kurz nazývaný „*Kurz nositelů dýchací techniky*“, který trvá 16 hodin a účastní se ho vybraní členové dobrovolné techniky. Podle pravidelné odborné přípravy musí nositel dýchací techniky alespoň jednou za tři měsíce procvičit používání izolačního vzduchového dýchacího přístroje.
- Obsluhovač motorové pily absolvuje kurz nazývaný „*Kurz obsluhovatele motorových pil*“ v délce 66 hodin, který zahrnuje jak praktický v reálných podmínkách, tak i teoretickou výuku.
- Člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, předurčené k zásahům při dopravních silničních nehodách musí absolvovat kurz nazývaný „*Vyprošťování u dopravních nehod pro jednotky SDH obcí*“. Tohoto kurzu se účastní určené členové jednotky, a to v rozsahu 40 hodin, navíc je ještě doplněn kurzem „*Základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek PO*“ v délce trvání 16 hodin. Tuto odbornou přípravu musí úspěšně absolvovat minimálně 50 % členů v jednotce, aby byla jednotka zařazena do předurčenosti k záchranným pracím při dopravních nehodách.

⁸⁹ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

- Kurzu základů zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek se účastní určení členové dobrovolné jednotky v rozsahu 16 hodin.⁹⁰
- Technici technické a chemické služby dobrovolných jednotek se účastí kurzu nazývaného „TCH-16 technik dobrovolné jednotky PO“ v rozsahu 16 hodin.
- Technik ochrany obyvatelstva v jednotce SDH obce se účastní kurzu nazývaného „TOOB-16 technik ochrany obyvatelstva“ Rozsah kurzu je 16 hodin a je určen pro členy jednotky, technikům ochrany obyvatelstva nebo velitelům družstva pro ochranu obyvatelstva.
- Členové dobrovolných jednotek PO absolvují kurz „Práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO“. Trvání tohoto kurzu je 16 hodin a je určen stanoveným členům dobrovolné jednotky.⁹¹

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky stanovuje osnovy, podle nichž jsou organizovány specializační kurzy, které se konají ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, v HZS krajů nebo ve vzdělávacích zařízeních spolků, které působí v oblasti požární ochrany, pokud bylo MV – GŘ HZS ČR na daný kalendářní rok určeno provádět přípravu k získání způsobilosti nebo jejich částí na základě žádosti spolku. Členové dobrovolných jednotek mají možnost účastnit se i dalším specializačních kurzů organizovaných MV – GŘ HZS ČR, pokud jsou tyto kurzy v souladu s osnovami určeny pro dobrovolné jednotky nebo na základě potřeb požadavků na obsluhu určitých věcných prostředků požární ochrany nebo požární techniky.⁹²

⁹⁰ NEPOVÍM. *Specializační kurzy – osnovy kurzů*. Hasiči vzdělávání – vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2014, [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/specializacni-kurzy-osnovy-kurzu>>.

⁹¹ MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí*, Praha 2014, [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <https://metodika.cahd.cz/metodika_JSDH/Methodika_zrizovani_JSDHO_2014.pdf>.

⁹² SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 53. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 19.12.2013, k odborné způsobilosti zaměstnanců zařazených na vybraných funkcích v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků a členů vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků jako svoje zaměstnání v pracovním poměru*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

5 Praktická část

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Zliv se nachází na území okresu České Budějovice. Jednotka SDH obce se potýká s požáry, dopravními nehodami, úniky ropných produktů, technickou a další pomocí. Dále se setkávají s přírodními jevy v zimě se jedná například o sněhové kalamity či silné náledí, které jim zpomalují včasný příjezd na místo zásahu. Blízké okolí Zlivi je plné rybníků, jež v obdobích kdy hodně prší se přelévají na silnici, a lesů, které v letních měsících při dlouhodobých suchách a vysokých teplotách představují nebezpečí. Naneštěstí klimatické jevy nejsou jediným důvodem vzniku požárů ale jde často o lidskou nedbalost. Jednotka SDH obce Zliv spolupracuje s dalšími jednotkami v okolí zejména s jednotkou SDH města Hluboká nad Vltavou a HZS Jihočeského kraje. Činnost jednotky SDH obce je různorodá, a především kvůli tomu nelze vytknout všechny mimořádné události, se kterými se jednotka potýká.

Praktická část je zaměřena na jednotku sboru dobrovolných hasičů obce Zliv. Cílem bakalářské práce je zjištění znalostí a zkušeností členů Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv o lesních požárech. Za účelem získání informací byla použita metoda řízeného strukturovaného rozhovoru, který se řadí do kvalitativního výzkumu. Pro výzkum bylo dotázáno 5 členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv, z nichž jeden je velitelem jednotky. Všichni zúčastnění byli informováni o nahrávání a byli obeznámeni s faktem, že informace budou využity pouze pro účely bakalářské práce a nebudou nikde jinde zveřejněny. V rozhovoru byli kladeny předem připravené otázky, na které následně respondenti odpovídali, odpovědi byli následně přepsány.

Rozhovory se uskutečnily 20. 03. 2024 v areálu Schiedel s.r.o. kde mají momentálně Zlivští dobrovolní hasiči svou dočasnou zbrojnici. Zbrojnice JSDHO Zliv podstupuje rekonstrukci jejíž dokončení je plánované na srpen roku 2024. Přepis rozhovorů je řazen v příloze pod názvy příloha VI, VII, VIII, IX, X.

6 Diskuze

Pro zajištění diskuze si autor rozdělil otázky do skupin a poté je analyzoval. První dvě otázky a v případě respondenta číslo jedna, kde se jedná o první tři otázky mají za úkol sloužit jako informativní otázky ohledně tázaných dotyčných. Druhou skupinu otázek tvoří otázky jež se zaměřují na lesní požáry. Třetí okruh otázek se týká odborné přípravy, odborné přípravy k získání či prodloužení odborné způsobilosti a specializačních kurzů. Čtvrtý okruh je směřován na moderní techniku dobrovolných hasičů obce Zliv a na události, které zažili dobrovolní hasiči při zásahu v Českém Švýcarsku.

Respondenti u informativních otázek odpověděli, že jejich činnost u sboru dobrovolných hasičů začala od té doby co dovršili osmnáctý rok věku. Avšak někteří byli u JSDHO i dříve prostřednictvím kroužku, který JSDHO zřizuje. Velitel sboru dobrovolných hasičů podotkl v souvislosti s přijímáním nových členů do JSDHO to, že je mnohem radši když se dotyčný účastnil kroužků jež pořádají z důvodu, že toho člověka znají, vychovali si ho, vidí co v něm je a nemusí ho zaučovat úplně od začátku jelikož už spoustu věcí zná a spoustu věcí už viděl. V případě, že dotyčný se neúčastnil již zmiňovaného kroužku, musí dát do přípravy na to stát se dobrovolným hasičem mnohem víc úsilí než ti co se kroužku účastnili. Velitel, když v nováčkovi co se zaučuje vidí potenciál, že se snaží a baví ho to, nemá problém ho vzít s sebou na výjezd jako „pozorovatele“ protože v praxi se toho nejvíc naučí, občas je mu svěřena i práce v týlu.

V souvislosti na druhý okruh otázek zaměřující se na téma lesní požáry měli respondenti téměř stejné odpovědi v souvislosti s vlivem klimatu na rychlost šíření lesních požárů. Tam kde se jejich odpovědi od sebe vzdalovali bylo jestli lesní požáry představují závažné ohrožení pro obec Zliv. Tři respondenti z pěti uvedly, že nepovažují lesní požáry za hrozbu pro obec Zliv, avšak autor se přiklání na stranu zbylých dvou. Ano, Zliv má sice z větší části kolem sebe rybníky ale menší část se nachází v těsné blízkosti lesa. Přímo naproti lesu se nachází spousta bytových jednotek přičemž kdyby zrovna v této části lesa vypukl požár a nepodařilo by se ho včas zastavit, tak by dorazil přímo do Zlivi a napáchal velké škody na majetku a v horším případě i újmy na zdraví případně ztrátu na životech. Klimatické jevy mají celkově za následek příznivý dopad v souvislosti s lesními požáry a nebo negativní. V letních měsících je nad míru zřejmé, že je zapotřebí dbát zvýšenou pozornost požárům obecně. Při horkých dnech když teploty dosahují 30 stupňů celsius stačí sebemenší jiskra a neštěstí je na světě. K tomuto také

napomáhá vyschlá půda s nedostatkem srážek jež má za následek usychání stromů a ti jsou náchylnější na vzplanutí než stromy živé.

V teoretické části byli již zmíněny nejčastější příčiny lesních požárů a praktická část tyto poznatky potvrzuje, že nejčastějšími příčinami lesních požárů je člověk v kombinaci se suchem a vysokými teplotami. Respondenti se nadále shodují s poznatky z teoretické části i nadále v souvislosti se způsoby boje proti lesním požárům a taktikou hašení. Respondenti se shodují v názorech, že prevence proti lesním požárům není dostatečná a je stále co zlepšovat. Je zapotřebí využívat moderní technologie, v letních měsících usilovněji varovat před rozdělováním ohňů na okrajích lesů, poučit o správném hašení takového ohně co se rozdělá za účelem opékání špekáčků, že je potřeba ohniště důkladně uhasit například politím vodou a nejlépe zaházet zeminou a hlavně nečekat než oheň sám dohoří.

Co se týče odborné přípravy tak jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Zliv jak tomu ukládá vyhláška Ministerstva vnitra 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, usilovně procvičuje své znalosti a to nejen formou teorie ale hlavně prohlubování praktických znalostí každý měsíc. Je třeba zmínit, že odborná příprava je základní kámen pro vykonávání činnosti u sboru dobrovolných hasičů, neboť právě v ní se hasič seznamuje s technikou a vybavením jednotky, se kterými doposud nemusel přijít do styku. Respondenti uvedli, že úplně nový člen má na zaškolení rok aby se důkladně seznámil s veškerou technikou, vybavením a postupy jenž jsou nezbytné k vykonávání činnosti u sboru dobrovolných hasičů. Musí si projít základní odbornou přípravou a absolvovat zdravotní prohlídku zda je způsobilý. Respondenti také uvedli, že pro ně současná odborná příprava dostačující, někteří uvedli, že je toho docela dost. Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Zliv se účastní i specializačních kurzů a momentálně mají ve svých řadách absolventy kurzů na motorové pily, zdravotníky a nositelů dýchací techniky. Na otázku týkající se získání či prodloužení odborné způsobilosti respondenti odpověděli v souladu s teoretickou částí. Účastní se jich velitel a strojníci ve stanoveném časovém rozsahu podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů.

Respondenti na otázku týkající se jejich moderní techniky odpověděli, dalo by se říci až jednomyslně, že disponují nejmodernější technikou, kterou si jen dobrovolní hasiči mohou přát. Zástupce velitelé tvrdí, že stáří jejich vozového parku je údajně mladší než

vozový park u profesionálních hasičů ale to je také zapříčiněno tím, že profesionální hasiči mají k dispozici více než tři automobily. Všichni respondenti byli dotázáni na požár v Českém Švýcarsku avšak jen jeden byl schopen odpovědět na události co tam zažil jelikož ostatní se zásahu neúčastnili. Popisoval tu situace jako něco nevídaného a strašného ale také byl prý za tu zkušenost rád. Ukázalo to jaké jsou mezery ve vybavení a technice.

Dle autorova názoru jsou lesní požáry fenoménem současnosti, minulosti a bohužel i budoucnosti. V současnosti sice existují směrnice a postupy na zdolávání lesních požárů však nejlepším bojem proti nim je prevence. Je zapotřebí vzdělávat mladší generace o této problematice, v letních měsících dbát zvýšené opatrnosti při rozdělávání ohýnků na opékání potravin či pálení kletí. Samozřejmě, že za lesní požáry nemohou jen lidé ale i příroda. Z tohoto důvodu se hasiči nejen profesionální ale i ti dobrovolní musí účastnit školení pro případy kdy požár zachvátí les. Je zapotřebí neustále investovat do nové techniky a vybavení aby nenastala situace kde se nebude nic dát dělat a jen přihlížet či bojovat s ohněm minimálně. Jen technika ale sama o sobě nestačí, jak uvádí respondenti z JSDHO Zliv je k taktice hašení zapotřebí nejen technika ale hlavně personál a dostatek hasební vody a s tímto faktem autor naprosto souhlasí. Moderní technika může být sebelepší ale bez personálu co ji bude obsluhovat je těžko použitelná. Naštěstí má obec Zliv dostatečné množství rybníků pro odběr vody a je velmi dobře vybavena novou moderní technikou. Díky tomu dokáží čelit jakýmkoliv problémům – ať už se jedná o požáry, nebo jiné problémy řešeny hasiči.

7 Závěr

V bakalářské práci bylo zpracováno téma na lesní požáry a jejich zdolávání jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce Zliv. V teoretické části se autor zaměřil na klimatické jevy, lesní požáry, kategorii požárů, způsoby boje a prevence proti lesním požárům. Dále byla popsána odborná příprava konkrétně základní odborná příprava, pravidelná odborná příprava, odborná způsobilost, odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilosti a na závěr teoretické část byli popsány specializační kurzy. Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjištění znalostí a zkušeností členů Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv o lesních požárech.

Výzkum pro bakalářskou práci probíhal v dočasné hasičské zbrojnici z důvodu rekonstrukce původní zbrojnice. Dohromady bylo dotázáno pět členů jednotky z toho se jednalo o velitele, jeho zástupce a třech členů sboru dobrovolných hasičů obce Zliv. Pro výzkum bylo použita kvalitativní metoda formou řízeného strukturovaného rozhovoru. Rozhovory byly přepsány a následně vyhodnoceny. Odpovědi respondentů na otázky byly porovnány s teoretickou částí této práce a byli porovnány i mezi sebou navzájem.

Na základě odpovědí, které respondenti uvedli v rámci lesních požárů je patrné, že mají dobré povědomí o lesních požárech. Odborná příprava realizována velitelem sboru dobrovolných hasičů obce Zliv je na špičkové úrovni. Jejich technika je ve vynikajícím stavu, vše je moderní a plně připraveného na mimořádné události. Jednotka sboru dobrovolných hasičů se řadí k bezpečnostní složkám, které jsou nezbytné pro naše území.

Hlavní cíl bakalářské práce byl naplněn formou řízeného strukturovaného rozhovoru a metoda komparace pro porovnání výsledku rozhovorů s teoretickou částí práce. Vedlejší cíl byl rovněž naplněn prostřednictvím řešerše. V závěru je možno konstatovat, že jednotka sboru dobrovolných hasičů obce Zliv je více než připravena zvládat jakékoliv mimořádné události. V souvislosti s lesními požáry s nimi dokáží účinně bojovat za pomoci moderní techniky a kvalitního výcviku.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CRUMMENERL, R. *Hasiči*. Praha: Fraus, 2009, s. 26 ISBN 978-80-7238-716-8.
2. HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M., a SKALSKÁ K. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: Modul I*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010, 55 s. ISBN: 978-80-86640-59-4.
3. HANUŠKA, Z., *Organizace jednotek požární ochrany*. 2.aktualiz. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7.
4. HANUŠKA, Z. *Požární útok, požární obrana*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, 12 s. ISBN 80-86111-46-6.
5. KAVAN, Š., *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015, 129 s. ISBN 978-80-87472-92-7.
6. KOLEKTIV AUTORŮ. *Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020, 46 s. ISBN 978-80-7616-071-2.
7. KUČERA, P., POKORNÝ, J., PAVLÍK, T. *Požární inženýrství – aktivní prvky požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, 107 s. ISBN 978-80-7385-136-1.
8. KUNT, A. *Lesné požiare. Knížnica požiarnej ochrany*. Praha: Československý svaz požiarnej ochrany, 1966, 313 s.
9. MIKULKA, B., MIKULKA, Š., PIŇOS, M. *Výchova a prevence v oblasti požární ochrany*. Praha: MV GR HZS ČR 2005, 175 s. ISBN 80-86640-35-3.
10. NESTEROV, V. G. *Ochrana lesa proti požiarom*. Bratislava: ORÁČ roľnícké nakladateľstvo, 1949, 232 s.
11. ORLÍKOVÁ, K. *Chemie procesů hoření*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 1999, 85 s. ISBN 80-86111-39-3.
12. POKORNÝ, J. *Požární inženýrství – dynamika požáru*. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009, 152 s. ISBN 978-80-7385-074-6.
13. ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex, 2011, 131 s. ISBN 978-80-86795-97-3.
14. SATENDRA. KAUSHIK, A.D. *Forest Fire Disaster Management*. New Delhi: National Institute of Disaster Management, 2014, 279 s. ISBN 978-93-82571-09-4.
15. STEJSKAL, J. *Dálková doprava vody*. Praha: Fire Edit, 1995, 17 s.
16. STEJSKAL, J. *Hasiva*. Praha: Fire Edit, 1995, 18 s.
17. SZASZO, Z., ŠUBRT, V. a ČERNÝ, J. BANASINSKÝ, V. *Komentovaný zákon o požární ochraně a předpisy související, Část II*. Praha: Codex, 1996, 179 s. ISBN 80-85963-15-9.
18. ŠENOVSKÝ, M. a kolektiv. *Základy požárního inženýrství*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2004, 178 s. ISBN 80-86634-50-7.
19. ŠENOVSKÝ, M., HANUŠKA, Z. *Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém*. 3. přeprac. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, 41 s. ISBN 80-86634-03-5.
20. TRČKA, M. *Provádění požárního zásahu*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013, 112 s. ISBN 978-80-7385-135-4.

21. VÁCLAV, E. *Les a zdraví*. Praha: Petrklíč, 2018, 175 s. ISBN 978-80-7229-633-0.
22. VILÍMEK, M. *Nežádoucí hoření – požár*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, 12 s. ISBN 80-86111-46-6.
23. VYSKOT, I. a kolektiv. *Kvantifikace a hodnocení funkcí lesů ČR*. Praha: Margaret, 2003, 186 s. ISBN: 80-72212-264-9.

Elektronické zdroje

1. BERČÁK, R., PECL, J., VANĚK, J. *Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-05]. 30 s. Dostupné z WWW: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/48/Nepovim/2_07_konspekt_lesni_po_zary.pdf>.
2. BOJOVÝ ŘÁD JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY. *Požární obrana*. [online]. [cit. 2024-01-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>>.
3. ČESKÝ HYDROMETEROLOGICKÝ ÚSTAV. *Sucho* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <https://www.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/ok/SUCHO/Definice_sucha.html>.
4. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Hasiči radi – Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-11-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-prevence-hasici-radi-lesni-pozary.aspx>>.
5. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>>.
6. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Odborná příprava a odborná způsobilost členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*. Úplné znění, 2006, [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z WWW: <<https://docplayer.cz/3737362-Odborna-priprava-a-odborna-zpusobilost-clenu-jednotek-sdh-obci-a-jednotek-sdh-podniku-uplne-zneni.html>>.
7. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Rady obyvatelstvu – Lesní požáry* [online]. [cit. 2023-12-04]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/rady-obyvatelstvu-pozarni-prevence-lesni-pozary.aspx>>.
8. KLIMATICKÁ ZMĚNA.CZ. *Dopady změny klimatu – extrémní jevy* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/dopady-zmeny-klimatu-extremni-jevy/>>.
9. KRÁLOVÁ, M. *Vítr* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://edu.techmania.cz/cs/encyklopedie/fyzika/meteorologie/vitr>>.
10. MARTÍNEK, B. a LINHART, P., a kol. *Ochrana obyvatelstva*, Modul E. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2006, 127 s. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti-zpracovane-dle-koncepce-z-roku-2004.aspx>>.
11. MEZI STROMY. *Funkce lesa* [online]. [cit. 2023-11-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mezistromy.cz/ekosystem-lesa/funkce-lesa>>.
12. MYSLI NA LESY. *Lesy a klimatické změny* [online]. [cit. 2023-12-05]. Dostupné z WWW: <<https://myslinalesy.cz/lesy-a-klimaticke-zmeny/>>.

13. MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí*, Praha 2014, [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <https://metodika.ca hd.cz/metodika_JSDH/Methodika_zrizovani_JSDHO_2014.pdf>.
14. NEPOVÍM. *Odborná způsobilost členů-osnovy kurzů*. Hasiči vzdělávání – vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2014, [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/odborna-zpusobilost-clenu-osnovy-kurzu>>.
15. NEPOVÍM. *Specializační kurzy – osnovy kurzů*. Hasiči vzdělávání – vzdělávací portál jednotek požární ochrany. 2014, [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/specializacni-kurzy-osnovy-kurzu>>.
16. NEPOVÍM. *Základní – pravidelná odborná příprava členů*. Hasiči vzdělávání: vzdělávací portál jednotek požární ochrany, 11.11.2016, [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>>.
17. NEŠPOR, R., Z. *Sociologická encyklopedie*, sociologický ústav AV ČR 2017, [online]. [cit. 2024-01-26]. Dostupné z WWW: <<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace>>.
18. PĚSTOVÁNÍ LESA. *Struktura lesních porostů*. [online]. [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://rumex.mendelu.cz/uzpl/pestovani_v_heslech/vychodiska/struktura/strukt_rust_stupne.html>.
19. POŽÁRY.CZ. *Organizování prověřovacích a taktických cvičení u dobrovolných jednotek požární ochrany*. 04.05.2016, [online]. [cit. 2024-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.pozary.cz/clanek/134977-organizovani-proverovacich-a-taktickych-cviceni-u-dobrovolnych-jednotek-pozarni-ochrany/>>.
20. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniku*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.
21. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 4. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 9.2.2021, základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>>.
22. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 25. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8.6.2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniku, SDH obcí a SDH podniků*. Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-04-10].

Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/rad-vykonu-sluzby-v-jpo-rad-vykonu-sluzby.aspx>>.

23. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 53. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 19.12.2013, k odborné způsobilosti zaměstnanců zařazených na vybraných funkcích v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků a členů vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků jako svoje zaměstnání v pracovním poměru.* Hasičský záchranný sbor České republiky. [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Vyhláška č. 246/2001 Sb., *vyhláška o požární prevenci*. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2001, částka 95, [online]. [cit 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.
2. ČESKO. Vyhláška 247/2001 Sb., *o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*. In Sbíрка zákonů České republiky. 2001, částka 95, [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.
3. ČESKO. Zákon č. 133/1985 *České národní rady o požární ochraně*. In Sbíрка zákonů České republiky. 1985, částka 34, [online]. [cit 2024-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1985&typeLaw=zakon&what=Rok>>.
4. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2000, Částka 73, [online]. [cit 2024-02-06] Dostupné z WWW: <<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/GetAll.aspx>>.

Ostatní zdroje

- Statistická ročenka 2022 Hasičského záchranného sboru ČR
- Rozhovory s členy jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Zliv
- Hasiči Zliv

Seznam zkratek

ČMHÚ – Český hydrometeorologický ústav

HZS – Hasičský záchranný sbor

JPO – jednotky požární ochrany

JSDHO – jednotka sboru dobrovolných hasičů

SaP – síly a prostředky

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Počet požárů za období 2016-2022.

Tabulka 2: Škody způsobené lesními požáry za období 2016-2022.

Seznam příloh

Příloha I – četnost výjezdů JSDHO Zliv

Příloha II – Tatra Terra 815 CAS 20

Příloha III – Tatra 815-7 CAS 30

Příloha IV – DA – L1T

Příloha V – otázky k rozhovoru

Příloha VI – Respondent I

Příloha VII – Respondent II

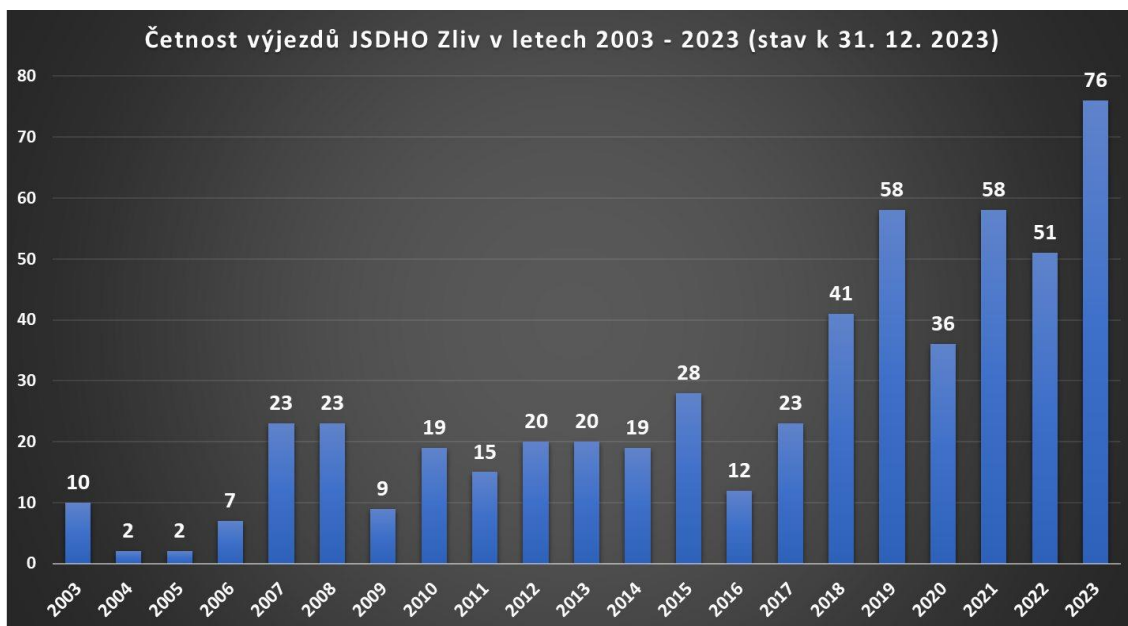
Příloha VIII – Respondent III

Příloha IX – Respondent IV

Příloha X – Respondent V

Přílohy

Příloha I – ČETNOST VÝJEZDŮ JSDHO ZLIV

Zdroj (hasiči Zliv)

Příloha II – TATRA TEERA 815 CAS 20

Příloha III – TATRA 815-7 CAS 30

Zdroj (hasiči Zliv)

Příloha IV – DA – L1T

Příloha V – ROZHOVOR

- 1. Jak dlouho jste u JSDHO?**
- 2. Jak dlouho jste velitelem?**
- 3. Kolik členů má Vaše jednotka?**
- 4. Přispívají podle Vás klimatické jevy k rychlosti šíření lesního požáru?**
- 5. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?**
- 6. Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny lesních požárů?**
- 7. Jaké jsou podle Vás neúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?**
- 8. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesních požárů?**
- 9. Považujete Vaši techniku za dostatečnou nebo byste si představoval modernější techniku?**
- 10. Myslíte si, že prevence proti lesním požárům je dostatečně účinná?**
- 11. Jak je realizována odborná příprava a podle jakého předpisu?**
- 12. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnost při zdolávání požárů?**
- 13. Odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilosti, co to znamená a jak to probíhá?**
- 14. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?**
- 15. Účastní se momentálně Vaše jednotka nějakých kurzů?**
- 16. Považujete odbornou přípravu za dostačující?**
- 17. Účastnila se Vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano mohl byste mi o tom něco říci?**

Příloha VI - RESPONDENT 1

1. Jak dlouho jste u JSDHO?

„U jednotky jsem od 18 let, což je už 26 let.“

2. Jak dlouho jste velitel?

„Jednotce velím od roku 2010, tedy 14 let.“

3. Kolik členů má vaše jednotka?

„21“

4. Přispívají podle vás klimatické jevy na rychlost a šíření požárů?

„Je to tak 50 na 50, nějaké vlivy to určitě má.“

5. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?

„Momentálně v těchto dobách necítím, že by Zliv byla ohrožena nějakým velkým požárem.“

6. Jaké jsou podle vás nejčastější příčiny lesních požárů?

„Lidé, vysoké teploty a sucho.“

7. Jaké jsou podle vás neúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?

„Dostatek vody, lidí a techniky.“

8. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesních požárů?

„Máme tři druhy požárů, podzemní, pozemní a korunový. Podzemní jsou zatím nejčastější u nás, požár se šíří kořenovým systémem pod povrchem. Tam se potřeba nasadit velké množství hasební vody a prolívat a vrtat tím proudem vodním. Pozemní se spláchnou a je to v pořádku. Ty korunové jsme viděli v Hřensku a to je hukot.“

9. Považujete vaši techniku za dostatečnou nebo byste si představovali modernější techniku?

„Máme dvě auta stáří 5 let a jedno máme teď úplně nový, takže když to zprůměrujeme tak máme stáří aut tři a půl roku.“

10. Myslíte, že prevence proti lesním požárům je dostatečná?

„Sem tam člověk něco zaslechne v televizi, ale lidé na to stejně nedbají. Chodí tam kam nemají například v Českém Švýcarsku platí zákaz vstupu a stejně tam pořád chodí. Tady na jihu Čech jsme na tom docela dobře, tady v okolí je spousta rybníků a už to samo o sobě je ta prevence. Jsou ale místa v České republice, které nemají dostatek vody zřizovat nádrže, dělat jezírka o čemž se uvažovalo i v Českém Švýcarsku kde by to mohlo být a kde by ta voda šla zadržovat.“

11. Jak je realizována odborná příprava?

„Z pohledu právních předpisů je problematika odborné přípravy řešena jednak v souladu s ustanoveními § 72 zákona č. 133/1985 Sb., O požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s § 32 až 40 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů a pro zabezpečení jednotného provádění odborné přípravy jednotek sboru dobrovolných hasičů. Odborná příprava musí probíhat v rozsahu 40 hodin v průběhu jednoho roku.“

12. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnost při zdolávání požárů?

„Musí projít zdravotním prohlídkou a absolvovat základní výcvik. Seznámit se bojovým řádem kde jsou vymezené postupy při zdolávání různých druhů mimořádných událostí. Trošku rozdíl je, že máme taky mladé hasiče, kteří jsou třeba už od osmi let u hasičů a dospějí nám do těch osmnácti let a jsou šikovní a znají jak ty auto vypadají a je v tom kovaný a je takový připravenější si udělat tu zdravotní prohlídku, udělat si seznámení s těma postupy ale už zná to techniku to hašení a je to takový jednodušší. Ještě než ale vyjede na prvním výjezd tak každá dobrovolná jednotka má svého zřizovatele což je většinou obec/město a u starosty je zřizovací listina jednotky dobrovolných hasičů obce a tam musí být nový člen zapsán/veden jako člen jednotky aby bylo vše administrativně v pořádku.“

13. Odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilost, jak to probíhá?

„Školení velitelů a strojníků, trvání kurzu je čtyřiceti hodinový a platí po dobu pěti let. Po pěti letech se píše test a prodlužuje se osvědčení velitele nebo strojníka o odborné způsobilosti.“

14. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?

„Kurzy velitelů, strojníků, nositelé dýchací techniky, obsluha motorové pily, zdravotník, některé JPO II mají svého chemika, lezce, technika, technik ochrany obyvatelstva.“

15. Účastní se vaše jednotka nějakých kurzů?

„Naše jednotka se účastní kurzů: nositel dýchací techniky, obsluha motorové pily, zdravotník, technik ochrany obyvatelstva a preventista.“

16. Považujete odbornou přípravu za dostačující?

„Vzhledem k naší odborné přípravě, která probíhá jednou měsíčně, musím říci, že za mne dostačující je, někdy mne to připadá až moc, jelikož jsme tady na to nebyli dříve zvyklí, ale také jsme dříve nejezdili k 75 událostem za rok, jezdili jsme třeba k 10 až 15 událostem za rok.“

17. Účastnila se vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano, mohl by jste mi k tomu něco říci?

„Z mého pohledu to byl masakr, my jsme tam vlastně přijeli až v druhé polovině, dá se říct když probíhali dohašovací práce, když už tam ty hasební práce vlastně skončili. Nicméně té práce tam bylo až kam. My jsme byli s jihočechama v Hřensku, Malinový vrch myslím, že se to tam jmenovalo, přímo nad těmi skálami jak bylo ohnisko požáru. Tam jsme začali naši činnost, začínalo se ráno v sedm a končilo se večer v sedm, doplnit techniku, případně opravit techniku. Jelo se tam na dva dny. Náš sbor složil dva oddíly po pěti lidech tak v uvozovkách jsme tam čtyři dny hasili. Pro nás byl hlavní úkol kyvadlová doprava vody protože byla velkoobjemová cisterna s tím, že jsme dostali určitý úsek a ten se hlídal a dohašoval. Další co jsme tam dělali bylo vyhledávání skrytých ohnisek takže si tam pak kluci přivezli termokameru a koukali. Měli jsme zničený nohy z

těch bot, zateplené kalhoty a bylo to hodně vyčerpávající. Horko bylo seshora i zespoda, všude opálené stromy, nikde žádný stín. Byla to taková revoluce pro hasiče z pohledu zdolávání lesních požárů. Musím říci, že to bylo hrozná katastrofa ale zároveň mi to i hrozně dalo, nám všem. Vedení zásahu kde bylo prostě najednou 300 nebo 500 kusů techniky, 1000 lidí zorganizovat k jedné práci to bylo úplně neskutečný co se tam dokázalo. Z Tatrovky tam přijel servis opravovat po večerech po zásahu techniku. Celou tu dobu se navíc hasilo defacto za stavu kdy bylo málo vody, proto se relativně šetřilo i vodou proto se hasilo i tím D programem a bylo to úplně jiný ale bylo to dost účinný. Ale co říkali kluci z jiné jednotky co tam byli už déle tak říkali, že tím Déčkem ty koruny stromů hasit nešly. Ukázalo to všem co dovybavit do techniky, vybavení. Stahovali se čtyřkolky, které následně rozvážely jídlo, vodu, hadice i jiné materiály, některé měli i adaptér na hašení takže tam je 150 možná 200 litrů vody a ty se dostali do toho terénu a pokropili to tam, bylo to šikovné.“

Příloha VII – RESPONDENT II

1. Jak dlouho jste u JSDHO?

„Bylo mi 19 když jsem začínal, takže teď to už bude 21 let a zástupce velitele dělám 6 let.“

2. Kolik členů má vaše jednotka?

„21“

3. Přispívají podle vás klimatické jevy na rychlost a šíření požárů?

„Určitě tam bude patřit vítr a teplo a sucho má na tom také určitý podíl. Ale na vliv mají také kůrovcové stromy, jsou suché a hoří lépe než zelený strom. Jednoznačně bych neřekl, že to má vliv ale mohlo by to mít vliv.“

4. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?

„Pro nás lesní požár asi úplně ne. Když se podíváte na Zliv z pohledu orlího oka tak kolem dokola je to všude samý rybník.“

5. Jaké jsou podle vás nejčastější příčiny lesních požárů?

„Tak určitě sem budou spadat kuřáci, kteří bezmyšlenkovitě odhazují nedopalky z cigaret a jak už dříve bylo řečeno, může na to mít sucho.“

6. Jaké jsou podle vás nejúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?

„Rozhodně lidi, bez nich se to neobejde, další je technika a v neposlední řadě hasební voda.“

7. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesních požárů?

„Hodně lidí, vody a techniky, to je prostě daný. Je třeba nahlížet, to už je práce velitelů, na věrnostní podmínky, odkud kam fouká vítr, nikdy se požár nebude šířit dozadu, proti větru. Je třeba zasáhnout včas po větru v dostatečný vzdálenosti od požáru než se tam dostane. Například se kácí stromy, udělá se tam taková ulička aby se ten oheň nemohl šířit korunami.“

8. Považujete vaši techniku za dostatečnou nebo by jste si představovali modernější techniku?

„Já si troufám říct, nejspíš nebudu od pravdy daleko, že naše jednotka disponuje nejnovější, nejmladší hasičskou technikou v celé republice.“

9. Myslíte, že prevence proti lesním požárům je dostatečná?

„Prevence je zákaz rozdělávání ohňů v lese a za to jsou pak následně pokuty ale špatně se tyhle lidi co tam rozdělají oheň a po nich jeden nebo dva dny je nějaký požár se strašně špatně sháněj, policie po nich pátrá ale nic jiného se asi vymyslet nedá. Jediný způsob by byl celoplošný zákaz vstupu do lesa ale to nelze.“

10. Jak je realizována odborná příprava?

„Odborná příprava je nutná k tomu, aby člověk měl nějaké zkušenosti, aby věděl, jak má zdolávat určité typy lesních požárů a dalších mimořádných událostí. Je to ze zákona dané, že jednotky typu JPO III což jsme my, jsou povinni se proškolit každý rok čtyřiceti hodinami odborné přípravy, dostáváme k tomu podklady od generálního ředitelství na jaké témata by se mělo školit a my se školíme a scházíme pravidelně jednou za měsíc a je přínosné, mělo by to být v každé jednotce jak teoretická tak praktická část.“

11. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnost při zdolávání požárů?

„Zdravotní prohlídka bude na prvním místě, jestli je způsobilý, pak následuje základní výcvik, který ale není úplně pro dobrovolný jednotky směrnicemi daný, ale trvá několik měsíců, než dají do hlavy věci jako jsou, jak by měla vypadat ochrana hasiče, věcný prostředky, seznámení s technikou, s jakou bude pracovat, všeobecně se školí, cvičí na to, co všichni hasiči během toho roku projdou tou pravidelnou odbornou přípravou. Učí se pracovat s technikou učí se postupy a taktiky různých mimořádných událostí.“

12. Odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilost, jak to probíhá?

„Strojníci musí absolvovat kurz k prodloužení odborné způsobilosti dvakrát do pěti let a velitelé ho musí absolvovat třikrát do pěti let. K získání způsobilosti musí složit test.“

13. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?

„Jedná se například o kurzy pro velitele, strojníky, nositele dýchací techniky, lezce, zdravotníky, techniky, obsluha motorové pily.“

14. Účastní se vaše jednotka nějakých kurzů?

„Naše jednotka má kurzy nositelů dýchací techniky, zdravotníka, obsluha motorové pily.“

15. Považujete odbornou přípravu za dostačující?

„Jako vedoucí odborné přípravy bych řekl, že toho je moc, jelikož já jsem úplně na každém cvičení/školení. Ale co se týče zbytku jednotky, zbytku 20 členů, někteří chodí úplně na všechny, někteří členové za ten rok jdou třeba šestkrát ale já si troufám říct tomu věnují třikrát tolik času než všichni ostatní, pro mě je toho hodně bych řekl, pro ostatní tak akorát.“

16. Účastnila se vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano, mohl by jste mi k tomu něco říci?

„Já jsem se osobně zásahu neúčastnil.“

Příloha VIII – RESPONDENT III

1. Jak dlouho jste u JSDHO?

„3 roky.“

2. Kolik členů má vaše jednotka?

„21“

3. Přispívají podle vás klimatické jevy na rychlost a šíření požárů?

„Vliv na rychlost a šíření požárů má určitě vítr a teplo.“

4. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?

„Neřekl bych, že jsou lesní požáry závažné ohrožení pro tuto obec.“

5. Jaké jsou podle vás nejčastější příčiny lesních požárů?

„V letních měsících to budou jistě vysoké teploty, málo dešťů a lidská nedbalost.“

6. Jaké jsou podle vás nejúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?

„Za mě to bude prevence, ale když už nastanou tak lidi, technika a voda.“

7. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesních požárů?

„Většinou když se hasí lesní požáry tak už tam jsou všechny tři typy požárů. Podzemní, pozemní a korunový. Každý má na hašení vlastní specifika. U těch podzemních je třeba se hodně zaměřit na kořenového systému jelikož se pod pařezy nedostane voda, drží se tam to žhaví a podzemní požár se tam může schovávat až dva týdny i po uhašení pozemního požáru. Tento požár může klidně vyjít na povrch i o dvacet nebo třicet metrů dál. Například před čtrnácti dny pálily lesáci kousek od pískáren, kde je pískový podlaží, klestí a vylezlo to až za čtrnáct a dní a teprve to začalo hořet. Ten je prostě takový složitý na lokalizaci.“

8. Považujete vaši techniku za dostatečnou nebo by jste si představovali modernější techniku?

„Podle mě máme nejmodernější techniku, co se dá v České republice sehnat.“

9. Myslíte, že prevence proti lesním požárům je dostatečná?

„Z našeho pohledu my moc prevence neuděláme, to by měli spíš dělat Lesy České republiky nebo podobné orgány.“

10. Jak je realizována odborná příprava?

„Pro zvládnutí různých typů lesních požárů a jiných mimořádných událostí je nezbytná odborná příprava. Nařizuje to zákon, že jednotky jako JPO III, kam patříme, jsou povinné absolvovat každoročně čtyřicet hodin odborné přípravy. Generální ředitelství nám poskytuje materiály na témata, na která bychom se měli zaměřit, a my se pravidelně scházíme a školíme jednou za měsíc. Je důležité, aby tato příprava obsahovala jak teoretickou, tak praktickou část.“

11. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnost při zdolávání požárů?

„Zdravotní prohlídka, základní výcvik. Důležité je seznámení se s bojovým řádem a taktikami a postupy při mimořádných událostech jako jsou požáry, povodně, popadané stromy, živle. Tohle všechno by se měl naučit. Zase je fajn než aby se tady měl někdo rok trápit to každého odradí takže než aby se tady rok něco učil a pak až by se podíval k nějakému zásahu tak my ho naučíme základ během tří měsíců a po těch měsících vidíme, že je šikovný, učí se rychle, zná základní věci tak s námi může jet k nějakému zásahu, kde funguje jako pozorovatel nebo dělá nějaké práce v týlu. Praxe je nejlepší učitel.“

12. Odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilost, jak to probíhá?

„Pravidelné školení strojníků a velitelů. Velitelé se účastní třikrát do pěti a strojníci dvakrát do pěti let.“

13. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?

„Nositel dýchací techniky, velitelé, strojníci, obsluha motorové pily, lezci, technici, je jich celá řada.“

14. Účastní se vaše jednotka nějakých kurzů?

„Máme kurzy na motorové pily, nositelů dýchací techniky, zdravotníka.“

15. Považujete odbornou přípravu za dostačující?

„Za mě to dostačující je, kolikrát se doškolujeme ještě sami protože pár ještě tady jsme responderi takže se ještě doškolujeme defacto každých 14 dní zdravotně. Na to, že to děláme dobrovolně bych řekl, že těch kurzů/školení máme dost. Toho dobrovolného hasiče to musí bavit, musí se o to zajímat a prostě když nejsou výjezdy tak se školí, máme to, že za půl roku musí každý nadýchat v dýchací technice, když je zásah tak se to bere jako, že nadýchal a nemusí pak na školení. To se zase dělá speciálně, že se jezdí do Českých Budějovic do polygonu a všechno se musí nechat naplnit, všechno servisovat, je to náročný.“

16. Účastnila se vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano, mohl by jste mi k tomu něco říci?

„Naše jednotka se zásahu účastnila, ale já jsem tam bohužel nebyl.“

Příloha IX – RESPONDENT IV

1. Jak dlouho jste u JSDHO?

„U jednotky jsem 31 let.“

2. Kolik členů má vaše jednotka?

„21.“

3. Přispívají podle vás klimatické jevy k rychlosti šíření lesního požáru?

„Ano.“

4. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?

„Les se nachází v těsné blízkosti obce, takže podle mého mínění zde určité riziko je.“

5. Jaké jsou podle vás nejčastější příčiny lesních požárů?

„Nedbalost návštěvníků a těžební práce.“

6. Jaké jsou podle vás neúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?

„Hašení s dostatkem hasební vody, kombinované například smáčedly. Hašení prostředkem letecké techniky. Vytvoření různých průseků a proluk, které zabrání nebo zpomalí šíření požáru.“

7. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesního požáru?

„Záleží, o jaký typ lesního požáru jde. Vždy je nutné mít k dispozici dostatek sil a prostředků a dostatek hasební vody. Podle toho se určí jestli se bude jednat o požární útok či požární obranu. Velmi efektivní je i nasazení hašení pomocí letecké techniky. V poslední době se využívá k likvidaci i taktika s malým množstvím vody, kde se využívá klasických ženíjných prostředků jako jsou lopaty, motykosekery, tlumice a malá dopravní čerpadla využívající hadicový systém D program a vaky na hasební vodu.“

8. Považujete vaši techniku za dostatečnou nebo byste si představoval modernější techniku?

„Dle mého názoru máme jednu z nejmodernějších technik, co můžeme mít. V roce 2022 jsme dostali úplně nový stroj CAS 20 a další stroje co máme nepřesahují stáří víc než 5 let.“

9. Myslíte si, že prevence proti lesním požárům je dostatečně účinná?

„Myslím si, že pořád co zlepšovat. Hlavně využití moderních technologiích k monitoringu pohybu osob v době zákazu vstupu do lesa a včasný monitoring již při vzniku požárů.“

10. Jak je realizována odborná příprava?

„Abychom dokázali efektivně zvládat různé typy lesních požárů a jiné mimořádné události, je nezbytná odborná příprava. Tento požadavek je stanoven zákonem, který určuje, že jednotky jako je naše, jsou povinné každoročně absolvovat čtyřicet hodin odborného vzdělávání.“

11. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnosti při zdolávání požárů?

„Základní odbornou přípravu v rozsahu 40 hodin v průběhu jednoho roku, rovněž musí splňovat zdravotní a fyzickou způsobilost.“

12. Odborná příprava k získání či prodloužení způsobilosti, co to znamená a jak to probíhá?

„Jedná se o odbornou přípravu k získání nebo prodloužená odborné způsobilosti pro výkon zastávané funkce v JPO. Probíhá jak e-learningovou, tak prezenční formou.“

13. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?

„Technik ochrany obyvatelstva v jednotce SDH obce, NDT-16 nositelů dýchací techniky, základy zdravotnických znalostí pro členy JSDHO, práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO, obsluha motorových pil JPO, Vyprošťování u dopravních nehod pro jednotky SDH obcí, technik dobrovolné jednotky PO (TCH-16), technik strojní služby jednotky JSDHO.“

14. Účastní se momentálně vaše jednotka nějakých kurzů?

„Ano. V současné době máme v jednotce členy s kurzem NDT-16, zdravotníky a kurz obsluhy motorové pily.“

15. Považujete odbornou přípravu za dostačující?

„Prozatím ano.“

16. Účastnila se vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano, mohli byste mi o tom něco říci?

„Naše jednotka tam vyrazila ale já jsem tam osobně bohužel nebyl, jelikož jsem měl v té době zlomenou nohu.“

Příloha X – RESPONDENT V

1. Jak dlouho jste u JSDHO?

„10 let.“

2. Kolik členů má vaše jednotka?

„21.“

3. Přispívají podle vás klimatické jevy k rychlosti šíření lesního požáru?

„Ano.“

4. Považujete lesní požáry jako závažné ohrožení pro obec Zliv?

„Závažné bych neřekl ale vždycky tu nějaká šance je.“

5. Jaké jsou podle vás nejčastější příčiny lesního požáru?

„Lidská činnost v kombinaci se suchem.“

6. Jaké jsou podle vás neúčinnější způsoby boje proti lesním požárům?

„Vyklízení porostu ve směru šíření požáru a vytvoření ochranného pásu, přes který se bude požár obtížněji šířit. Dále ochlazování okolí požáru.“

7. Mohl byste mi něco říci o taktice hašení lesních požárů?

„Záleží na tom, jakým směrem a co se nachází v okolí požáru, dále na množství sil a prostředků na místě zásahu. Je nutné brát v potaz, že směr šíření požáru se může změnit. Je nutné zamezit vzniku nových ohnisek požáru.“

8. Považujete vaši techniku za dostatečnou nebo byste si představoval modernější techniku?

„Považuji ji za víc než dostatečnou.“

9. Myslíte si, že prevence proti lesním požárům je dostatečně účinná?

„Není.“

10. Jak je realizována odborná příprava?

„Odbornou přípravu realizuje velitel JSDHO v rozsahu 40 hodin ročně. U nás probíhá jednou každý měsíc.“

11. Co všechno musí absolvovat nový člen, než začne vykonávat činnosti při zdolávání požárů?

„Nový člen musí projít zdravotní prohlídku způsobilosti. Poté by měl absolvovat odborné školení v počátku 40 hodin.“

12. Odborná příprava k získání či prodloužení odborné způsobilosti, co to znamená a jak to probíhá?

„Tato odborná příprava je určena k získání nebo prodloužení odborné způsobilosti pro výkon současných rolí v JPO. Je realizována prostřednictvím e-learningu i tradiční prezenční formou.“

13. Specializační kurzy, jaké typy kurzů to jsou?

„Kurz motorové pily, kurz nosičů dýchací techniky, technik ochrany obyvatelstva, zdravotník, lezec, práce na vodě.“

14. Účastní se momentálně vaše jednotka některých kurzů?

„Nositelé dýchací techniky, motorové pily a zdravotník.“

15. Považujete odbornou přípravu za dostačující?

„Ano i ne, záleží, kdo si z toho, co vezme a jak se poté bude chovat.“

16. Účastnila se vaše jednotka požáru v Českém Švýcarsku? Pokud ano mohli byste mi o tom něco říci?

„Nebyl jsem tam.“